

de journalist

**Herman Brusselmans
is het moe**

**Jana Wuyts
na de wissel**

**AVG en journalistiek:
we zijn er bijna**

**Joël De Ceulaer: 'Ik wil geen
oude zagevent worden'**

POL DELTOUR
NATIONAAL
SECRETARIS VVJ

De beste remedie tegen 'fake news'

In juli komt de Europese Commissie met een nieuw rapport over de aanpak van *fake news*. Of 'desinformatie', zoals de Commissie het probleem liever omschrijft. Het gaat dan om 'valse, onjuiste of misleidende informatie, die bewust wordt ontworpen en verspreid om winst te maken of publieke schade te veroorzaken'. Een definitie waarbij Belgisch minister van Digitale Agenda Alexander De Croo (Open VLD) zich aansluit om een Belgisch actieplan te ontwikkelen. Daartoe zette De Croo een expertengroep aan het werk en organiseerde hij een burgerraadpleging via het online platform www.stopfakenews.be.

De bedoelingen zijn ongetwijfeld goed, maar daarom is de uitvoering ervan niet zonder gevaren. Aan onverhoedse wetgeving tegen 'misleidende informatie' is er momenteel geen nood. In Duitsland verplicht de *Netzwerkdurchsetzungsgesetz* grote sociale netwerken sinds 1 januari om haatspraak en nepnieuws snel te verwijderen, op straffe van heel zware boetes.

AAN ONVERHOEDSE WETGEVING TEGEN 'MISLEIDENDE INFORMATIE' IS ER MOMENTEEL GEEN NOOD

Van die wet werden intussen ook enkele klassieke opiniemakers en satirische posts het slachtoffer. En de Maleisische regering wil voorwaar 6 jaar celstraf voor wie met slechte bedoelingen valse nieuwsberichten maakt of verspreidt. Een manoeuvre, aldus Human Rights Watch, waarmee Maleisisch premier Razak enkel maar een groot corruptieschandaal rond hemzelf wil toedekken.

Dan toch maar meer inzetten op zelfregulering bij Facebook, Twitter en Co.? Zo zien althans journalistenverenigingen, en ook de Europese Commissie en de Belgische regering het. En laten we wel wezen: er zijn signalen dat het de goede kant uitgaat. Zo wiste Facebook in een half jaar tijd 1,3 miljard valse accounts (op een totaal van 2,2 miljard actieve gebruikers). Ook zowat tweehonderd apps werden in de nasleep van het Cambridge Analytica-schandaal geschorst. Eind april maakte Facebook al de richtlijnen bekend aan de hand waarvan de 7.500 moderatoren berichten of beelden *clearen* of wissen. En voor binnenkort kondigen Facebook en Twitter ook meer openheid aan over de herkomst van politieke advertenties. Google dan weer investeert 300 miljoen dollar in Google News Initiative, waarmee het kwaliteitsjournalistiek wil promoten en burgers wil helpen om een beter onderscheid te maken tussen feit en fictie.

Uiteindelijk is en blijft dat toch de beste remedie tegen fake news: de bevordering van professionele en ethisch gedreven journalistiek. Die moet dan wel ook behoorlijk in de markt worden gezet, om te beginnen door de mediabedrijven zelf. Maar ook de overheid kan haar bijdrage leveren, niet enkel door de rechtstreekse ondersteuning van kwaliteitsjournalistiek, maar ook door het bevorderen van 'mediawijsheid' bij jong en oud. Op zijn minst kan van politici en zovele anderen worden verwacht dat ze platte en populistische aanvallen op 'de pers' of individuele journalisten achterwege laten. Jammer genoeg zijn we ook op dat vlak nog niet helemaal waar we moeten zijn.

WERKTEN MEE

Coördinatie: Pol Deltour - Piet De Loof, pol.deltour@journalist.be, piet.de.loof@gmail.com || **Eindredactie:** Piet De Loof || **Vormgeving:** Rosalien Eggermont (www.revista-media.be) **Medewerkers:** Pol Deltour - Piet De Loof - Lukas De Vos - Pieter Knapen - Charlotte Michils - Monica Moritz - Marleen Sluydts **Foto cover:** Tim Coppens || **Redactiesecretariaat:** Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel, Tel. 02/777 08 40, Fax 02/777 08 49, info@journalist.be - www.journalist.be || **Abonnementen en reclameregie:** Marleen Sluydts, info@journalist.be || **Druk en verzending:** L. Capitan

INHOUD

9

ACTUEEL

Journalisten en de AVG

16

FOTOROL

Julie Landrieu kiest
Lisa Van Damme

18

SERVICE

Freelancen kan je leren

21

BOEK

Verdraaid!

23

Uitspraken Raad
voor de Journalistiek

30

**ONDER
EMBARGO**

© Tim Coppens, Hollandsehoogtepremium, D Wouter Van Vooren

4

SPREEKTijd

Joël De Ceulaer

12

INTERVIEW

Herman Brusselmans

**'IK HEB DE DRIVE
NIET MEER OM
TEGEN DIE
POLITIEKE
CORRECTHEID
IN TE GAAN'**

28

DE WISSEL

Jana Wuyts

JOËL DE CEULAER (53), DE JOURNALIST MET DE MEGAFOON

‘Als ik je erger op Twitter, stop dan met mij te volgen!’

Met 40.000 volgers moet Joël De Ceulaer een van de meest gevolgde journalisten op Twitter zijn. Alleszins de meest controversiële: het gaat er, tot genoeg van De Ceulaer overigens, vaak heftig aan toe. Ook bij lezers én collega-twitteraars zet hij soms kwaad bloed: ‘Ik volg puur mijn nieuwsgierigheid. Niets is gezonder dan jezelf blootstellen aan ideeën die haaks staan op die van jezelf.’

MONICA MORITZ

De Ceulaer: ‘Twitter is vandaag een verlengstuk van de krant. Tweeten is werken en een manier om bondig informatie en opinies te delen. Als ik aan het schrijven ben, staat dat aan en volg ik dat. Je moet dat als journalist vandaag ook wel doen. Vroeger raadpleegde de chef nieuws van een krant de Belga’s en de Reuters, nu ook Twitter. En daar krijg je wat je volgt. Als je vindt dat Twitter een beerput is, volg je de foute mensen. Vuilsputerij lees je niet op de pagina’s van *The Guardian* of de *BBC*. Goede twitteraccounts staan bomvol nuttige informatie. Dus ja, ik twitter veel en er zijn volgers die zich aan mijn twittergedrag ergeren en vinden dat ik ze verveel en in herhaling val. Dan zeg ik: stop met mij te volgen en je leven zal op slag zonniger zijn!’

Drie jaar geleden kondigde je aan een tijdje te stoppen met meningen te spuien – ‘ik was mijzelf en mijn eigen opinies beu’, zei je. Lang heeft die detox toch niet geduurd.

‘Minder dan een half jaar. Tijdens die periode heb ik voor *Knack* onder-

zocht waar onze meningen eigenlijk vandaan komen. Er zijn mensen met wie ik over bepaalde onderwerpen al decennia discussieer zonder dat ooit iemand van standpunt verandert. Hoe komt dat? Zo ben ik in de sociale psychologie terechtgekomen en ook bij de vraag waarom mensen links of rechts zijn. Eén van de aanleidingen om dat allemaal uit te vissen, was mijn vroegere rookverslaving. Toen ik rookte, schreef ik felle stukken tegen het oprukkende rookverbod in het openbaar vervoer, op de werkplek, en uiteindelijk ook bij *Knack*. Ik heb me daar geweldig tegen verzet. Dat was een inbreuk op mijn vrijheid en autonomie en ik was van mening dat ik het recht had om ongezond te leven.'

En iedereen om je heen dan ook maar?

'Wel ja, die bedenking maak ik me vandaag ook. Ik ben 14 jaar geleden gestopt met roken en ik heb sindsdien een denkbocht van 180 graden gemaakt. Vandaag ben ik een fervente tegenstander van degene die ik 14 jaar geleden was. Het interessante is dat ik toen over de nadelen van het roken evenveel wist als vandaag. Er is geen grammetje nieuwe informatie bijgekomen – alleen mijn gedrag is veranderd. Dat vind ik bijna even choquerend van mijzelf als mijn houding van verstokte roker. Mijn opvatting is niet geëvolueerd op basis van rationele overwegingen of nieuwe argumenten, ik ben gewoon van kamp veranderd door te stoppen met roken. Dat valt me tegen van mezelf, want hoe rationeel ben je dan? Ik heb wel nog empathie voor rokers, want ik was echt verslaafd. Toen ik stopte, dacht ik: wat voor zin heeft mijn leven nu nog? Hoe moet ik nu ooit nog een tekst schrijven? Wat moet ik met mijn handen doen als ik op café ben? Vreselijk! (*lacht hartelijk*) Ik woonde toen samen met mijn toenmalige vriendin, die kinderen had, en ik rookte op de zolderkamer. Heel dat huis begon echter te stinken en op de duur kon ik nergens meer roken. Ik heb toen een krottig appartement gekocht waar ik één kamertje leuk ingericht heb om er te kunnen roken zoveel ik

wou. Maar twee maanden later ben ik wel gestopt.'

Ben je ook diametraal anders gaan denken over linkse en rechtse denkbbeelden?

'Ja natuurlijk, en ik ontken dat ook niet. Dat onderzoek was een openbaring. Veel opinies zijn in feite emotionele, intuïtieve, irrationele en instinctieve reacties die we achteraf rationaliseren. We vormen ons geen mening op basis van argumenten: we hebben bepaalde meningen en zoeken daar argumenten voor. Dat inzicht heeft me geleerd om open te staan voor totaal andere standpunten dan de mijne en ik ben daardoor ook fundamenteel anders gaan denken over de vrijheid van meningsuiting. En het Vlaams Belang bijvoorbeeld. Ik heb nu veel meer begrip voor mensen met een andere mening.'

IK HEB NU VEEL MEER BEGRIP VOOR MENSEN MET EEN ANDERE MENING

Moet je iedereen dan een forum geven?

'Dat is een supergoeie vraag. Dat is iets waar ik bij *De Morgen* al verschillende keren tegenaan gebotst ben. Ik heb voor die krant Filip Dewinter en Tom Van Grieken geïnterviewd, die nog redelijk 'establishment' zijn, maar ook Wim Van Rooy en Dries Van Langenhove van Schild & Vrienden. Ik volg daarbij nu puur mijn nieuwsgierigheid. Niets is gezonder dan jezelf blootstellen aan ideeën die haaks staan op die van jezelf. Ik kan daarvan genieten. Een krant als *De Morgen* loopt wel het risico om abonnees te verliezen door interviews met mensen als Van Langenhove, maar ik wil zo'n man, die opeens op de radar verschijnt en zich mengt in allerlei debatten, leren kennen. Een man als Wim Van Rooy is volgens mij ook een stem in het

debat, hij heeft zeer taaie boeken geschreven en hij is erg controversieel, maar dat doet er niet toe, het is interessant om daar kennis van te nemen. De mainstreamers laat hem links liggen. Ze hebben die man nog nooit opgevoerd in een tv-programma en op de radio hoor je hem ook nooit. Nu heb ik geen compassie met Wim Van Rooy, want ik verwerp met alle kracht 's mans ideeën over de islam, maar hij vertegenwoordigt een opinie en van zijn boek zijn bijna 20.000 exemplaren verkocht, dus beïnvloedt hij veel mensen. Ergo, ik ga die interviewen. Dan krijg ik natuurlijk geweldig op mijn donder van de politiek correcte medemens.'

Politieke correctheid, hoort dat niet thuis in een politiek of religieus dogma?

'Ja, historisch komt dat concept uit het communisme. Ik heb onlangs *De Goelag Archipel* herlezen. Daarin schrijft Aleksandr Solzjenitsyn dat volgens het marxisme misdaad voortvloeit uit klassenverschillen. Aangezien er in de Sovjet-Unie zagezegd geen klasseverschillen waren, bestond er ook geen misdaad, dus hoefden de kranten daar niet over te schrijven. Vandaag is politieke correctheid het wapen van dat menswetenschappelijke links dat de kwalijke neiging heeft om zaken te censureren die niet in hun opvattingen passen. Dat heb ik zelf ervaren toen ik vorige zomer een stuk schreef over gender waarin ik aanvoer dat *over het algemeen, statistisch gesproken*, vrouwen minder ambitieus zijn dan mannen als het erom gaat de top van de hiërarchie te bereiken. Wel, dat mag je van linkse feministen niet zeggen. Ook veel sociologen lopen weg van zulke wetenschappelijke inzichten. Weinig mensen snappen statistische, wetenschappelijke uitspraken. Zij, in dit geval boze vrouwen, betrekken die bevindingen meteen op zichzelf en roepen: *Hoezo? Ik ben wél heel ambitieus!* Dan zeg ik: *proficiat! En word maar president van Amerika wat mij betreft.* Er heerst een sterke antiwetenschappelijke tendens, die zich op vele vlakken duidelijk manifesteert.'

Doe je soms aan zelfcensuur?

‘Nee, absoluut niet, in geen enkel geval.’

Waar stopt voor jou dan de vrije meningsuiting?

‘Bij het oproepen tot geweld. Verder ben ik vrij absoluut: geen limieten aan de vrije meningsuiting. Toen ik over meningen nadacht, heb ik het arrest gelezen van het Hof van Beroep dat het Vlaams Blok veroordeelt wegens racisme, uit 2004. Dat was voor mij ook een kantelpunt. In dat arrest staat een opsomming van alle quotes en uitspraken waarvoor die partij veroordeeld is. Die zijn vandaag compleet mainstream, daar is niets choquerends aan, behalve een aantal dingen in het 70-puntenprogramma die tegen de rechtsstaat ingaan en discriminatoir zijn. Maar teksten waarin staat dat bepaalde buurten van Brussel er Arabisch uitzien, dat zegt vandaag iedereen. Ik heb altijd verworpen waar die partij voor staat, ook vandaag nog, maar ik vind de veroordeling met terugwerkende kracht onbegrijpelijk. Dan zouden we Theo Franken bij wijze van spreken nu ook voor de rechtbank moeten sleuren: hij heeft onlangs nog een tweet verstuurd over "Arabische jongeren en stenen" die volgens mij racistisch is.’

Jouw Twitter-pagina opent met een citaat van Hunter S. Thompson waarin hij journalistiek omschrijft als ‘a cheap catch-all for fuckoffs and misfits’. Geloof jij in de watchdogfunctie van journalisten?

‘Het effect van de journalistiek zit volgens mij in de agendasetting van de brede mainstream media. Die bepalen waarover gepraat wordt. Maar een echte watchdog, een echte vierde macht? Nee, de Vlaamse politieke journalistiek is in het beste geval een 36ste of een 174ste macht. Politieke journalistiek in Vlaanderen gaat over wheelen en dealen, primeurtjes krijgen in ruil voor een interview. Collega’s zullen wel boos zijn op mij en dat tegenspreken, maar het is wel zo dat journalisten politici

te veel te vriend willen houden, want stel je voor dat hij of zij ons geen interview meer geeft! Het is een publiek geheim dat Bart De Wever een gesprek met mij weigert. Denk je dat ik me daar zorgen over maak? Dat interesseert mij totaal niet, en weet je van wie ik dat geleerd heb? Van Rik Van Cauwelaert. In de paarse periode schoot Rik elke week op pagina 3 van *Knack* met een bazooka op Verhofstadt. Verhofstadt gaf geen

POLITIEKE JOURNALISTIEK IN VLAANDEREN GAAT OVER WHEELLEN EN DEALEN, PRIMEURTJES KRIJGEN IN RUIL VOOR EEN INTERVIEW

interviews aan *Knack*. Denk je dat Rik daar ooit een seconde van wakker gelegen heeft? Ik heb wel grote bewondering voor De Wever, maar hij is momenteel de machtigste politicus en heeft dus recht op de scherpste kritiek. Vlaamse politieke journalisten — en hier komt weer een *veralgemenende uitspraak* — zijn over het algemeen schoothondjes. John Crombez zei onlangs in een interview met Rutger Bregman en Jesse Frederik van *De Correspondent*: ‘Wij weten natuurlijk dat je bij Nederlandse journalisten minder snel met iets wegkomt dan bij Vlaamse, want die zijn over het algemeen iets te braaf!’ En dat is ook zo, de meeste Vlaamse journalisten zijn veel te braaf. En daar krijg ik het van, dat gebrek aan lef. Journalisten laten zich intimideren en zijn bang op de zwarte lijst te komen. Eigenlijk moet je er als journalist naar streven dat machtige politici jou juist geen interview meer willen geven, daar moet je ook als krant trots op zijn, dat wil zeggen: wij zijn fantastisch goed bezig, champagne!’

Wat drijft je tegenwoordig om opiniestukken te schrijven?

‘Ik heb mij gespecialiseerd in het *pakken* van politici op hun inconsequenties, dat is ook wat ik het liefst doe. Groen verwijt conservatieve rechtse figuren dat die de wetenschappelijke klimaatconsensus niet aanvaarden, maar verwerpen zelf de wetenschappelijke consensus over genetisch gemodificeerde organismen. Dat is antiwetenschappelijk en daar pak ik ze op. Groen zal je ook naar de homeopaat sturen en beweren dat de mensen daar tevreden over zijn. De relatie van Groen met alternatieve geneeskunde is onwetenschappelijk. Ook het alarmisme van Groen stoort mij enorm. Veel van wat links rechts verwijt, namelijk dat rechts de mensen bang maakt, doet Groen zelf. Groen maakt de mensen bang met milieucatastrofes en stelt de wetenschap in dienst van activisme. Dat is krak hetzelfde. Met alarmisme haal je natuurlijk de pers en journalisten voeden dus ook die paniekzaaiertij. Ook politici van andere partijen zijn inconsequent. Neem de liberalen, die zijn tegen quota, maar Gwendolyn Rutten maakt een uitzondering voor vrouwen, voor eigen volk! Ja, dat zijn heerlijke onderwerpen. Ook Bart De Wever is in dat opzicht een cadeau, want die hangt aan mekaar van de tegenstrijdigheden, je kunt daar eindeloos over schrijven. Elke week gebeurt er wel iets waaruit je kunt besluiten: de Bart De Wever van 15 jaar geleden zou de Bart De Wever van vandaag op zijn gezicht slaan.’

En de Joël De Ceulaer van 2018, zou die...

‘De Joël De Ceulaer van nu zou die van begin 2000 toch serieus aan zijn oren trekken, absoluut, en die zou hem zeggen: gooi je geest open, jongen, want je bent hopeloos politiek correct en bang om de extremen van het maatschappelijk spectrum aan het woord te laten. Ik geef mijn inconsequenties ook toe. Politici niet, en zolang ze hun ongerijmdheden niet bekennen, heb ik stof om over te schrijven.’

© Foto's Tim Coppens

IK WEET AL WAT IK GA DOEN NA DE JOURNALISTIEK: PSYCHOTHERAPEUT WORDEN

Heb jij last van fake news?

'Ik vind dat een oninteressant debat waarvan de impact verwaarloosbaar is. Het heeft altijd bestaan en vandaag is 'fake news' een retorisch wapen. Politieke tegenstanders beschuldigen elkaar ervan, politici beschuldigen journalisten ervan. Het is een trendy uitdrukking die door Facebook veel aandacht krijgt. Ik vind trouwens dat we met zijn allen Facebook zouden moeten verlaten. Die Zuckerberg is voor geen haar te vertrouwen met zijn hermetische snertalgoritmes. Iedereen vervloekt ze, dus deleten die hele Facebook!'

Politici maken wel gebruik van sociale media om vlug en rechtstreeks bij hun kiezers te geraken.

'Theo Francken bereikt via sociale media evenveel of zelfs meer mensen dan met een interview in een klassieke krant. Toch denk ik dat dit goed nieuws is voor journalisten. Politici willen dat hun informatie ongefilterd tot bij de burger geraakt, zonder de tussenkomst van vervelende journalisten met hun opiniërende rotzooi. Net daardoor kunnen de media hun oude rol weer oppikken en politici in de gaten houden als die iets interessants zeggen of zichzelf tegenspreken of liegen. Dat rechtstreeks contact doet de behoefte aan klassieke media alleen maar toenemen.'

Dus je hebt vertrouwen in de toekomst van de journalistiek?

'Ik ben er gerust op dat genoeg mensen bereid zijn om te betalen voor journalistieke meerwaarde. Nieuwsmerken als *De Tijd*, *De Morgen* en *De Standaard* zullen wel

overleven, al worden ze gaandeweg duurder. De populaire pers zal het moeilijker hebben. Het snelle nieuws vind je vandaag overal gratis. De tijd van de 'generalisten', journalisten die over alles moeten kunnen schrijven, is achter de rug, denk ik. Er is nu een markt voor journalisten die goed thuis zijn in één bepaald onderwerp. Zoiets zou ik zelf ook graag doen, een thema uitdiepen.'

Ga jij tot je 67ste stukjes schrijven?

'Nee, dat denk ik niet. Ik ben 53, maar ik voel me jong en zit nog bomvol energie. Ik weet al wat ik ga doen na de journalistiek: psychotherapeut worden. Leefijd is geen nadeel in die branche en de markt groeit. Voor mijn zestigste wil ik kunnen zeggen: laat de patiënten en al die opgebrande journalisten maar komen. Ik wil geen ouwe zagevent worden die zich vastklampt aan zijn columns en waar iedereen op de redactie van denkt: *Pfff, daar heb je hem weer.*'

Politie beledigen op Facebook is een persmisdrijf, zegt Brussels hof van beroep

In de lente van 2015 ging een man zich op Facebook te buiten aan beledigingen van enkele politieagenten die hem verbaliseerden, en liep daarvoor een correctionele veroordeling op. Onterecht, oordeelde het Brusselse hof van beroep onlangs: de beledigingen vallen onder de noemer 'persmisdrijf', en dus is het hof van assisen bevoegd.

De man in kwestie werd op 11 mei 2015 twee keer staande gehouden door de wegpolitie omdat hij zijn gsm gebruikte aan het stuur. Telkens maakte hij foto's van de agenten, die hij ook op Instagram en Facebook postte. In zijn commentaar noemde hij de politieagenten 'smurfen', en voerde

hij aan zich door hen 'geviseerd' te voelen.

De agenten dienden klacht in, en dat leidde in 2016 tot een correctionele veroordeling voor 'belaging via telecommunicatie', zeg maar cyberpesten. Maar het hof van beroep ziet dat anders. Volgens het hof ging de correctionele rechter voorbij aan het gegeven dat de beledigingen in kwestie als 'persmisdrijf' moeten worden beschouwd, en dus onder de rechtsmacht vallen van het hof van assisen.

MENINGSUITING

De rechters in beroep beschouwen de geuite beledigingen – hoe weinig maatschappelijk relevant ook – als wel degelijk een strafbare meningsuiting. Bovendien staat de verspreiding via Facebook en Instagram gelijk aan de klassieke publicatie via een drukpers.

Daarmee voldoen de beledigingen aan twee cruciale voorwaarden voor een classificatie als 'persmisdrijf', waarvoor enkel het assisenhof bevoegd is.

Het belet niet dat de beklaagde voor een andere klacht werd veroordeeld: die voor schending van de privacy van de politieagenten. Met name de op internet gepubliceerde foto's komen daar volgens het hof van beroep op neer.

Het belang van het Brusselse arrest is groot. Het bevestigt dat ook bloggers, burgerjournalisten en burgers zonder meer een beroep kunnen doen op de buffer van het hof van assisen wanneer ze beledigingen of andere laakbare meningsuitingen posten op Facebook en dies meer. Voor het instandhouden van het regime – dat vooral professionele nieuwsmedia en beroepsjournalisten moet beschermen – is dat niet zomaar een goede zaak. (PD)

Kopzorgen over de belastingaangifte? Wij helpen

Het vernieuwde *journalistenloket.be* weidt je onder meer in in de geheimen van het auteursrecht. Verschillende hoofdstukken behandelen de auteursrechten die je hebt als journalist, en die uiteenvallen in morele en vermogensrechten. Ook het fiscale statuut komt aan bod, samen met de manier waarop je auteursrechtelijke vergoedingen moet verwerken in je belastingaangifte.

Het vernieuwde Vademecum voor Freelancejournalisten is in de eerste plaats bestemd voor de startende zelfstandige, maar evengoed voor de journalist die meer wil te weten komen over een bepaald issue of een update zoekt. Het biedt antwoorden op talloze vragen die de VVJ de laatste jaren ontving. Tegelijk geeft het een reeks pijnpunten aan die journalisten-ondernemers kunnen ondervinden in hun werk.

Meer info, suggesties of nood aan advies? Contacteer Charlotte Michils, juridisch adviseur VVJ, charlotte.michils@journalist.be

Geüpdatete voordelenlijst voor perskaarthouders

Een officiële perskaart levert tal van voordelen op. Niet alleen doet ze deuren van perszalen openzwaaien, ook diverse bedrijven – zowel publieke als private – geven soms fijne materiële voordelen aan de houders ervan. De voordelen hebben betrekking op mobiliteit, verzekeringen, media en uitgeverijen, of nog, voordelen die rechtstreeks gelinkt zijn aan de journalistieke activiteit. De voordelenlijst werd geüpdatet in mei 2018.

Bij de update opteerde de VVJ ervoor om fors in te zetten op groene mobiliteit. Zo staan maar liefst drie Brompton-verdelers te trappelen om journalisten in de watten te leggen en zo een kwaliteitsvolle combinatie te faciliteren tussen een topvouwfiets en gratis treinverkeer in België. Wie nog steeds zweert bij de auto kan als journalist ook tegen aantrekkelijke condities terecht bij Partago, elektrisch autodelen.

Naast de bijgekomen voordelen werden ook de bestaande onder de loep genomen en afgeborsteld. Opgelet, deze lijst is geen statisch gegeven. Bij suggesties, problemen of feedback, mail [Charlotte Michils](mailto:Charlotte.Michils@journalist.be), juridisch adviseur VVJ, charlotte.michils@journalist.be.

Nog dit: de meeste voordelen gelden voor alle journalisten, zij het dat sommige toch expliciet worden voorbehouden aan leden van de VVJ/AVBB of zelfs aan specifieke categorieën van journalisten. Als dat het geval is, staat dat duidelijk aangegeven bij het voordeel.

De lijst is raadpleegbaar via www.journalist.be ('nieuws')

Journalisten en de AVG: nog even in een vacuüm

Sinds 25 mei 2018 is de Europese AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) van kracht, en dat heeft ook gevolgen voor journalisten. Welke precies, staat voorlopig nog niet helemaal vast. Daarvoor is het nog even wachten op de Belgische uitvoeringswet, die een reeks uitzonderingen op de AVG voor journalisten zal opsommen. De federale regering keurde op 25 mei een wetsontwerp goed, dat nu nog door Kamer en Senaat moet worden goedgekeurd.

POL DELTOUR

Om te beginnen met de meest prangende vraag: moeten journalisten, gelet op het uitblijven van de Belgische uitvoeringswet met hun vrijstellingen, voorlopig dan de volledige AVG toepassen? Heel formeel misschien wel, maar in de praktijk kan het onmogelijk zo'n vaart lopen. Journalisten bevinden zich momenteel in een juridisch vacuüm, en dat ligt enkel aan de wetgever, niet aan hen. Bovendien heeft de bevoegde staatssecretaris voor Privacybescherming, Philippe De Backer (Open VLD), herhaaldelijk laten weten dat er zeker in de beginperiode geen jacht zal worden gevoerd op overtreders, zeker niet als het om zelfstandigen of kleine organisaties gaat.

Gewoon voortdoen zoals we tot nog toe deden, is dus de boodschap. Maar wel ook goed de communicatie van de overheid en de VVJ over de nakende inwerkingtreding van de Belgische AVG-wet in de gaten houden.

Andere belangrijke voorafgaande vraag: voor welke journalisten precies zouden de vrijstellingen op de AVG gelden? Hoe definieert de wetgever met andere woorden 'journalistiek'?

Volgens het wetsontwerp van 25 mei moet het gaan om "de voorbereiding, het verzamelen, opstellen, voortbrengen, verspreiden of archiveren ten behoeve van het informeren van het publiek, met behulp van elke media en waarbij de verwerkingsverantwoordelijke zich de naleving van journalistieke deontologische regels tot taak stelt". In de AVG staat dat het gaat om 'professionele dataverwerkingen', puur privé gebruik van persoonsgegevens valt dus buiten het toepassingsgebied.

In een vorige versie stond dat de informatie in kwestie 'van algemeen belang' moest zijn, maar die notie is op vraag van de VVJ geschrapt. Wel is er op ons verzoek dus een verwijzing naar de Code en de Raad voor de Journalistiek – en aan Franstalige kant de Conseil de Déontologie Journalistique. Journalisten die een beroep doen op de AVG-vrijstellingen, worden dus verondersteld zich hieraan te onderwerpen.

Inhoudelijk dan.

De AVG bepaalt in artikel 85 dat nationale wetgevers op het gros van de AVG-bepalingen 'uitzonderingen of afwijkingen' kunnen regelen voor dataverwerkingen voor journalistieke doeleinden. Hetzelfde geldt voor

'academische, artistieke of literaire uitdrukkingvormen'.

Aan onder meer de Belgische overheid dus om de privacyverplichtingen in de AVG in overeenstemming te brengen met de vrijheid van meningsuiting en informatie. Een overzicht van de AVG-bepalingen die, op basis van het wetsontwerp van 25 mei, al dan niet van toepassing zijn op journalisten, volgt hierna. De VVJ is verheugd dat de regering, in vergelijking met de oorspronkelijke werktekst, extra afwijkingen voor journalisten heeft opgenomen. Toch blijven er nog een pak verplichtingen over, die voor redacties, en zeker voor individuele journalisten niet werkbaar zijn. Het gaat daarbij vooral om de administratieve verplichtingen in Hoofdstuk IV van de AVG. Op dit punt blijft de VVJ dan ook aandringen op meer vrijstellingen voor journalistiek werk.

Volgens het wetsontwerp van 25 mei zijn dit de vrijstellingen die journalisten krijgen. Opgelet: voor sommige vrijstellingen gelden voorwaarden, maar in de praktijk zouden die niet zwaar mogen doorwegen.

Voorwaarden voor toestemming (artikel 7 AVG)

Journalistiek vormt op zich een rechtmatige basis om aan gegevensverwerking te doen. Bijgevolg moeten journalisten hiervoor in principe geen toestemming vragen, en zijn ze evenmin onderworpen aan de nogal strikte voorwaarden ter zake. Bijvoorbeeld een geïnterviewde of gefotografeerde persoon heeft dan ook niet het recht om zomaar zijn toestemming voor publicatie in te trekken. Weliswaar kunnen hierover vooraf altijd afspraken worden gemaakt; dan moeten die conform de Code van de Raad voor de Journalistiek, ook worden nageleefd.

Specifieke voorwaarden voor de toestemming van kinderen (artikel 8 AVG)

Niet van toepassing op journalisten. Zie hierover wel de Code en bijhorende richtlijnen van de Raad voor de Journalistiek.

Verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens (artikel 9 AVG)

Het gaat om het bijhouden en verwerken van informatie met betrekking tot ras, etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze overtuigingen, gezondheidsgegevens en dies meer. De AVG verbiedt dit principieel. Voor journalisten geldt dit verbod evenwel niet.

Verwerking van gegevens met betrekking tot strafbare feiten en veroordelingen (artikel 10 AVG)

Kan volgens de AVG enkel 'onder toezicht van de overheid', maar ook deze bepaling is niet van toepassing op journalistiek.

Kennisgeving wanneer identificatie niet (meer) is vereist (artikel 11.2 AVG)

Vrijstelling voor journalisten.

Verplichte informatieverstrekking wanneer men persoonsgegevens bij iemand verzamelt (artikel 13 AVG)

Verplichte informatieverstrekking wanneer persoonsgegevens niet van de betrokkene zelf worden

verkregen (artikel 14 AVG)

Beide bepalingen zijn niet van toepassing voor journalisten.

Recht van inzage voor betrokkenen (artikel 15 AVG)

Niet van toepassing voor journalisten.

Recht op rectificatie voor betrokkenen (artikel 16 AVG)

Niet van toepassing voor journalisten.

Recht op gegevenswissing (vergetelheid) voor betrokkenen (artikel 17 AVG)

Niet van toepassing voor journalisten (op basis van de AVG zelf, een Belgische uitzonderingsbepaling is dus niet nodig).

Recht op beperking van de verwerking voor betrokkenen (artikel 18 AVG)

Vrijstelling voor journalisten.

Verplichte kennisgeving bij rectificatie, wissing of verwerkingsbeperking (artikel 19 AVG)

Geldt niet voor journalisten.

Recht op overdraagbaarheid van gegevens voor betrokkenen (artikel 20 AVG)

Niet ten aanzien van journalisten.

Recht van bezwaar tegen verwerking voor betrokkenen (artikel 21.1 AVG)

Niet ten aanzien van journalisten.

Verplichting tot terbeschikkingstelling van het register van de verwerkingsactiviteiten aan de Gegevensbeschermingsautoriteit (artikel 30.4 AVG)

Redacties en individuele journalisten moeten een register bijhouden van hun verwerkingsactiviteiten, met daarin een reeks verplichte vermeldingen (zie verder). Maar als de Privacycommissie om inzage daarvan vraagt, moeten ze daar niet op ingaan – althans voor zover dit “een voorgenomen publicatie in het gedrang kan brengen of het een controlemaatregel zou uitmaken voorafgaand aan de publicatie van een artikel”.

Verplichte medewerking met de Gegevensbeschermingsautoriteit als die daarom vraagt

(artikel 31 AVG)

Geldt niet voor journalisten – althans voor zover dit “een voorgenomen publicatie in het gedrang kan brengen of het een controlemaatregel zou uitmaken voorafgaand aan de publicatie van een artikel”.

Verplichte melding van een informatiek aan de Gegevensbeschermingsautoriteit (artikel 33 AVG)

Niet voor journalisten – althans voor zover dit “een voorgenomen publicatie in het gedrang kan brengen of het een controlemaatregel zou uitmaken voorafgaand aan de publicatie van een artikel”.

Voorafgaande raadpleging Gegevensbeschermingsautoriteit

(artikel 36 AVG)

Dit betreft een verplichting om de Privacycommissie te raadplegen bij een ‘hoog risico’ op informatielekken. Ook hiervan zijn journalisten vrijgesteld – althans voor zover dit “een voorgenomen publicatie in het gedrang kan brengen of het een controlemaatregel zou uitmaken voorafgaand aan de publicatie van een artikel”.

Extra verplichtingen bij de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen of internationale organisaties (hoofdstuk V AVG)

Gelden niet voor journalisten – althans “in de mate het nodig is om het recht op bescherming van persoonsgegevens in overeenstemming te brengen met de vrijheid van meningsuiting en informatie”.

Bevoegdheden van de Gegevensbeschermingsautoriteit (artikel 58 AVG)

Het gaat over onderzoeksbevoegdheden, zoals het opvragen van informatie en controles, en corrigerende bevoegdheden zoals een waarschuwing, een berisping, een verbod/gebod of het opleggen van een administratieve geldboete (die kan oplopen tot 20 miljoen euro of 4 % van de jaaromzet). Deze maatregelen kunnen niet worden opgelegd aan journalisten, althans

wanneer dit “aanwijzingen zou verschaffen over de bronnen van informatie of een controlemaatregel voorafgaand aan de publicatie van een artikel zou uitmaken”.

Dan blijft de hamvraag: welke AVG-bepalingen blijven volgens het wetsontwerp van 25 mei wél onverkort gelden voor journalisten? We beperken ons hier tot bepalingen die een effectieve impact hebben op journalistiek werk, veeleer neutrale artikelen uit de AVG komen dus niet aan bod.

Beginnelsen (artikel 5)

Elke professionele gegevensverwerking moet “rechtmatig, behoorlijk en transparant” zijn. Gegevens mogen enkel “voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld”. De verzamelde gegevens moeten verder “ter zake dienend” zijn, en “beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden”. De gegevens moeten ook “juist” zijn en “zo nodig worden geactualiseerd”. Ze moeten worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt betrokkenen niet langer te identificeren dan nodig voor de doeleinden. Tot slot moet een “passende beveiliging” worden voorzien.

Rechtmatigheid van de verwerking (artikel 6)

Dit artikel bepaalt dat een gegevensverwerking “rechtmatig” is als de verwerker daarvoor een “gerechtvaardigd belang” heeft. In de Memorie van Toelichting wordt verduidelijkt dat journalistiek hieronder valt.

Algemene regels communicatie (artikel 12)

Journalisten moeten “beknopt”, “transparant”, “begrijpelijk”, “toegankelijk” en “in duidelijke en eenvoudige taal” communiceren over de rechten die betrokkenen hebben en ook over eventuele informatielekken. Maar gelet op de vrijstellingen die journalisten krijgen met betrekking tot de rechten

van betrokkenen (zie hoger), blijft deze verplichting formeel beperkt tot het melden van een informatielek.

Verzetsmogelijkheid voor betrokkenen tegen geautomatiseerde verwerkingen (inclusief profiling) als dit gevolgen heeft voor de betrokkene (artikel 22)

Is formeel van toepassing voor journalisten, maar zal in de praktijk wellicht geen problemen leveren.

Verwerkingsverantwoordelijke en verwerker (hoofdstuk IV)

Volgens de huidige regeringstekst zou dit hoofdstuk grotendeels van toepassing zijn op redacties en journalisten. Het gaat om een reeks vooral administratieve verplichtingen. Zeker voor individuele journalisten dreigen deze verplichtingen een pak extra rompslomp te veroorzaken. De VVJ blijft dan ook aandringen op meer vrijstellingen ter zake. Hierna een artikelsgewijze opsomming van de verplichtingen in hoofdstuk IV AVG.

De verwerkingsverantwoordelijke moet een **gegevensbeschermingsbeleid** uitwerken (*artikelen 24 en 25 AVG*).

De verwerkingsverantwoordelijke kan samenwerken met **andere verwerkers**, maar die moeten voldoende betrouwbaar zijn en met hen moeten ter zake contractuele afspraken worden gemaakt (*artikelen 28 en 29 AVG*).

Elke verwerkingsverantwoordelijke moet een **register van de verwerkingsactiviteiten** bijhouden. Daarin moeten worden opgenomen: contactgegevens, de verwerkingsdoeleinden, de categorieën van bijgehouden persoonsgegevens, en de categorieën van eventuele ontvangers van de gegevens (*artikel 30 AVG*). Deze verplichting moet weliswaar worden samengelezen met de vrijstelling voor journalisten om dit register ter beschikking te houden van de Privacycommissie.

Verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers moeten “passende technische en organisatorische

maatregelen treffen teneinde een op het risico afgestemd **beveiligingsniveau** te waarborgen” (*artikel 32 AVG*).

Een eventueel **informatielek** moet aan betrokkenen worden gemeld wanneer dit “een hoog risico inhoudt voor hun rechten en vrijheden” (*artikel 34 AVG*). Deze verplichting geldt weliswaar niet wanneer ze “onevenredige inspanningen” zou vergen of wanneer de verwerkingsverantwoordelijke achteraf de nodige “beschermingsmaatregelen” heeft genomen.

Elke verwerkingsverantwoordelijke moet een **gegevensbeschermings-effectbeoordeling** opmaken voor een verwerking die een “hoog risico” inhoudt voor personen (*artikel 35 AVG*). Het is maar de vraag of ook journalistieke dataverwerkingen hieronder vallen. Mogelijk biedt de Gegevensbeschermingsautoriteit hierover later meer duidelijkheid.

Sommige verwerkingsverantwoordelijken moeten een **functionaris voor gegevensbescherming** (dpo of data protection officer) aanstellen (*artikelen 37, 38 en 39 AVG*). Volgens de omschrijving vallen journalisten en zelfs redacties in hun geheel evenwel niet onder deze bepaling – tenzij de Gegevensbeschermingsautoriteit hier later anders over zou beslissen...

Blijven tot slot eveneens van toepassing voor journalisten: de AVG-bepalingen met betrekking tot **de aansprakelijkheid van verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers, de mogelijkheid voor betrokkenen om een klacht in te dienen en de sanctiebevoegdheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit** (*hoofdstuk VIII AVG*). De AVG zelf bepaalt immers dat hierop geen afwijkingen voor journalisten mogelijk zijn. Zo kan de Gegevensbeschermingsautoriteit geldboeten opleggen tot 10 miljoen euro of 2 % van de jaaromzet voor administratieve tekortkomingen, en tot 20 miljoen euro of 4 % van de jaaromzet voor inbreuken op de rechten van betrokkenen (*artikel 83 AVG*).

**NADAT 'HET LAATSTE NIEUWS'
ZIJN SPORTCOLUMN AFVOERT:
HERMAN BRUSSELMANS IS HET MOE**

‘We leven niet meer in een vrije wereld’

Na 21 jaar werd Herman Brusselmans (61) door *Het Laatste Nieuws* bedankt voor bewezen diensten. Te duur, heette het. Volgens Brusselmans is er meer aan de hand.

MONICA MORITZ

Brusselmans: ‘Eind vorig jaar belde hoofdredacteur Frank Depoorter plots om te zeggen dat ze mijn column afvoerden om budgettaire redenen. Na meer dan duizend columns was ik opeens te duur, terwijl ik al 8 jaar voor dezelfde gage schreef. Hij vroeg ook niet of ik het voor minder wilde doen. Ik mocht wel nog een tijdje verder schrijven, maar ik sta op mijn eer. Ik ben dan zo iemand die zegt: *Fuck it*, ik stop direct. Hij kwam ook met het excuus dat het zo moeilijk is in de print en dat er nog slachtoffers zouden vallen. En inderdaad, Kamagurka en zijn dagelijkse cartoon hebben ze er ook uitgegooid. Ik ben daar wel eventjes over gaan nadenken. Als ze je aan de deur zetten wegens te duur, en ze komen niet met een voorstel waardoor je niet meer te duur bent, wat is er dan aan de hand?’

Je schreef geen klassieke sportcolumns. Misschien sloegen ze niet meer aan bij de lezers?

‘Of misschien pas ik niet meer in de cultuur van die sportkrant, want als ik de zogenaamde voetbalanalyses lees van mensen als Jan Mulder — een goeie schrijver, daar niet van — dan denk ik ook: jongens, dat hebben we allemaal al honderd keer op tv

gehoord tijdens de rechtstreekse uitzendingen: ‘Barcelona is een sterke ploeg en Real Madrid is een goeie ploeg, en die speler loopt hier en die speler staat daar’. Daarover ging mijn column inderdaad niet. Dat was voor een stuk een dagboek waarin ik eerst vertelde wat ik bijvoorbeeld de dag voordien had gedaan. Hier en daar gaf ik ook een goeie steek onder water of een schop tegen de kloten van een of andere sportfiguur. Dat zullen ze niet meer grappig gevonden hebben en gezegd hebben: die gast schrijft over van alles en nog wat,

ALS IK GRAPPEN MAAK OVER GOD, IS DE KANS KLEIN DAT IK DOOR EEN KATHOLIEK OP STRAAT WORD NEERGESTOKEN

behalve over voetbal. Het gaat over zijn lief en zijn moto en zijn nieuwe boek. Ik heb in mijn sportcolumn altijd mijn nieuwe boek compleet aangeprezen (*lacht*). Ze zullen mij natuurlijk niet vertellen of het voetbalmilieu druk heeft uitgeoe-

fend. Het excuus ‘te duur’ was het gemakkelijkste argument om mij buiten te krijgen.’

Kreeg je weerwerk van gekrenkte sportfiguren?

‘Yannick Ferreira, een werkloze trainer, weigerde eens om samen met mij in een tv-programma te zitten. Uiteindelijk kwam die gast dan toch, maar voor de opnames zei hij dat hij heel boos was op mij, omdat ik zijn vriendin, voetbalster Imke Courtois, had beledigd. Courtois is de enige vrouwelijke voetbalanaliste en ze komt nu continu in een mannen-groepje over voetbal praten. Ze is de excuustruus van de voetbalwereld en ik heb daar inderdaad eens iets over geschreven wat seksistisch zou kunnen zijn. Ach, er waren wel meer mensen kwaad op mij, ik ben zelfs op straat afgedreigd door Club Brugge-supporters die beloofden dat ze op mijn muil gingen slaan en nog van die blabla. Dat zal er allemaal wel toe hebben bijgedragen om de column te schrappen, want *HLN* is natuurlijk ook een sportkrant, en journalisten moeten de boze sportfiguren die ik beledig de week nadien gaan interviewen.’

Ervaar jij dat als een soort censuur?

‘Ja, want dat gaat verder dan *Het Laatste Nieuws*. Ik dacht: ik ga gewoon solliciteren bij alle andere kranten. Ik bood aan om eender welke column te schrijven, het hoefde niet per se een sportcolumn te zijn. Wel, er kwamen geen reacties. *Nie-mand* ging erop in, behalve de adjunct-hoofdredacteur van

Het Nieuwsblad. Die zei dat er eventueel interesse was na een ontluizingsperiode. *De Standaard* heeft Kamagurka met veel ophef meteen en zonder vermelding van *Het Laatste Nieuws* binnengehaald. Bij mij hebben ze zelfs niet de moeite genomen om te reageren. En dan ga je toch efkes twijfelen aan jezelf. Ik schrijf 21 jaar in *Het Laatste Nieuws*, ik word daar aan de deur gezet en geen enkele andere krant wil mij. Na een week is dat wel uit mijn systeem. Ik zoek dan alternatieven en doe nu meer live programma's.

Kreeg je veel boze mails?

'De redactie wel, maar ze stuurde ze niet meer door. Ik hoefde ook niet te weten wat erin stond. Het volstond om reacties op *HLN.be* te lezen, waar ik inderdaad vaak zeer primair werd uitgescholden. Meestal gingen ze op *mijn bakkes kloppen*. Typisch *HLN.be*, dat is een vuilnisbak van meningen van mensen die geen 3 woorden kunnen schrijven zonder 5 taalfouten te maken. Of dat ook gespeeld heeft, heb ik niet gevraagd. Ik was wel op mijn pik getrapt toen ik de week nadien zag dat mijn column was afgevoerd zonder ook maar één woordje uitleg. Dat werd doodgezwegen. Toen heb ik wel een mail geschreven naar Depoorter en gezegd dat hij tenminste de *guts* had kunnen hebben om daar iets over te communiceren. Zijn antwoord was: *dat behoort niet tot onze bedrijfspolitiek!* Bedrijfspolitiek? Als iemand 21 jaar voor je gazet schrijft? Er zijn nu nog altijd mensen die vragen waarom mijn column verdwenen is, maar voor de rest is dat gewoon gepasseerd. Daaraan zie je dat, afgezien van een aantal fans, de meeste lezers daar niet van wakker liggen.'

Moet je steeds meer gas terugnemen?

'Ik hou mezelf tegenwoordig toch een beetje in. Als ze in enquêtes aan

schrijvers en tekenaars vragen of die bang zijn om over de islam en de moslims grappen te maken, antwoorden ze de laatste jaren allemaal: ja, wij zijn bang. In *Taboe* vroeg Philippe Geubels aan een Marokkaan of hij een grap mocht maken over Allah. Die gast zei gewoon: nee, mag niet. In dat programma zou Geubels lachen met mensen waar je eigenlijk niet om mag lachen, maar die grappes waren allemaal zo braaf, dat zijn de *schoonmoedermopkes* van 100 jaar geleden en dat is wat de mensen vandaag grappig vinden. Humor is het eerste slachtoffer van censuur. Humor vereist intelligentie en die is bij de massa en de *allahvertegenwoordigers* ver te zoeken. Dat ondervind ik ook als ik lezingen geef en ik durf een mop over Joden te maken. Dan gaan ze *boe* roepen of lopen ze weg. In *De Slimste Mens* had ik dezelfde problemen. Bijna alles wat ik zei, werd daar weggeknipt. Moppen over dikke mensen, zwarte mensen, abortus, seksueel gekleurde dingen, dat werd geschrapt.' Kijk, Theo Van Gogh lachte met moslims en werd vermoord. Bij Charlie Hebdo knalden ze elf man neer. Waarom zou ik mijn leven riskeren voor een grap?

Toch ben je na de aanslagen in Brussel in 'Humo' voor je mening uitgekomen.

'Dat heeft nogal wat stof doen opwaaien, omdat ik zei dat ik het niet langer pik dat *politiek correct links* zegt dat het onze schuld zou zijn dat moslims terroristen worden. Ik vind ook dat ik het recht heb om op te komen voor onze cultuur. De paus en God uitschijten, dat kan allemaal wel vandaag. Toen *Nieuwe Revu* me vroeg om in mijn honderdste stuk een opvallend personage te ridiculiseren, kwam ik uit bij God. Je kunt daar de spot mee drijven en erover zeggen wat je wilt. Als ik grappen over God maak, is de kans klein dat ik door een katholiek op straat word neergesto-

ken. De kritiek was dan dat ik geen grappen *durf* te maken over Allah. *Abne*, dat durf ik niet. Dat is een trieste toestand en ik krijg echt de *kakkerij* van die beperkingen. Wij leven niet meer in een vrije wereld. In de jaren 60 had je ontvoogding van de vrouw, de pil, Woodstock, enz. Dat waren toch andere tijden. Dat politiek correcte is op kousenvoeten binnengeslopen. We leven vandaag in de tijd van de pruimenmondjes, van kleinzerige mensen die voortdurend op hun woorden letten en dingen zeggen die eigenlijk geen enkele betekenis hebben. Als aanslagen gepleegd worden in Brussel of Parijs mag je er niet eens meer te veel over zeggen. Ik schrijf nu 37 jaar romans, columns, en blablabla, en nu voel ik mij, ik zal niet zeggen uitgeblust, maar ik heb de drive niet meer om tegen die politieke correctheid en

IK HEB DE DRIVE NIET MEER OM TEGEN DIE POLITIEKE CORRECTHEID IN TE GAAN

alles wat ermee samenhangt in te gaan. Ik ben 61, wat kan het mij nog schelen? Ik vind het niet leuk meer. Overall bots je tegen censuur. Ik zit onlangs mijn nieuwe roman te redigeren met mijn redactrice, zo'n jong Nederlands *meiske*, en ze ziet dat ik ergens het woord *blank* gebruikt heb. Dat kon niet! Volgens haar moet dat *wit* zijn! Na een hele discussie heb ik *blank* er toch doorgedrukt. Straks

© Hollandsehogtepremiu

gaan ze nog vertellen welke woorden wel en niet mogen! Op onze leeftijd denk je dan toch: *jongens, trekt er uw plan mee*. Ik wil nog mijn brood verdienen met schrijven, maar de fun is eruit.'

Voor 'Nieuwe Revu' schrijf je wat ze in Nederland een afzeikrubriek noemen. Daar kun je wel naar geloven fulmineren.

'Dat is een reeks waarin ik mensen systematisch beledig, maar ik krijg wel richtlijnen. Ik moet uitkijken als het over zwarte mensen gaat en ik mag bijvoorbeeld het woord neger niet gebruiken. Dat beperkt toch al je absolute vrijheid om te schrijven wat je wilt. Ik moet ook oppassen als het over de islam en moslims gaat, maar ik vind het niet per se nodig om daarover te schrijven. Voor de rest kan ik nog mijn plan trekken, hoewel ik een beetje downsize qua beledigingen.'

Zijn er grenzen aan de vrije meningsuiting?

'Voor mij zijn er bijna geen grenzen. Een moslim 'stomme aap' noemen

moet kunnen, zij mogen ook zeggen dat ik een nog stommere aap ben. Als het over lijden en de dood gaat, over een aanslag, daar kun je in principe ook een mop over maken, maar dat ga ik dan niet doen. Herman De Coninck gaf me ooit de opdracht om wekelijks een slechte roman of dichtbundel van een derderangschrijver de grond in te boren. Op een keer hoorde ik toevallig dat de auteur van een slecht boek kanker had. Toen heb ik gevraagd om de recensie niet te publiceren. Ik affronteer meestal bekende mensen die een podium hebben om zich te verdedigen en die in een interview over mij ook kunnen zeggen: 't is een klootzak en een lelijke aap, maar ik zal er nooit of nooit aan denken om een rechtszaak te starten voor smaad, ook al hebben ze me vaak goed uitgescholden voor alles en nog wat.'

Hoe evolueert de verkoop van je boeken eigenlijk? Heb je nog succes bij jongeren?

'De verkoop is meer dan gehalveerd. Niemand leest nog papier. Ik werk

mee aan Uitgelezen, een project van de Vooruit in Gent om over boeken te spreken en lezen aan te moedigen. Dat doe ik ook in scholen. Je moet eens voor een groep 16-17-jarigen staan. Die komen toe in die zaal, smijten hun rugzak op de grond en gaan languit op een stoel liggen (*zakt onderuit op de bank*). En die *meisjes* zitten daar allemaal fel geschminkt met mekaar te tateren. Probeer daar maar eens een boek aan te bevelen. Die weten niet eens wat dat is, een boek.'

Schofferen is je handelsmerk. Geniet je ervan om eens goed te schelden?

'Ik beleef daar niet meteen plezier aan. Ik vind het wel nodig dat bepaalde mensen, vaak pretentieuze nitwits die weinig of niks van belang presteren maar toch serieus worden genomen, een kloot wordt afgetrokken. Ik hou van polemieken en verwacht graag tegenwind. Dat gebeurt echter veel te zelden.'

Amen.

FOTOROL

Een beroepsfotograaf kiest
een bijzondere foto van een collega,
en geeft de rol door.

JULIE LANDRIEU
kiest een foto van
LISA VAN DAMME

Uit de ontelbare beelden die ik zie, zijn er veel die me bijblijven, maar net iets minder die echt onder mijn huid kruipen. Als ik denk aan wie het voor mekaar krijgt om mij jaren later nog te herinneren aan een bepaalde reeks, is het Lisa Van Damme en haar reeks over zwerfhonden in Roemenië.

Ik heb zelf veel met dieren, dus de reeks viel me sowieso op, maar de manier waarop Lisa het onderwerp benadert, verschilt danig. Er is meer afstand en op sommige beelden is ze heel dichtbij. Ik leer later dat ze met deze reeks haar angst voor honden heeft overwonnen. Een proces dat met deze context duidelijker wordt weergegeven in de beelden.

Ik kies dit beeld in de reeks, omdat het me het meest is bijgebleven. Het is een beeld dat de nieuwsgierigheid misschien nog het meest triggert en daar houd ik wel van. De hond als accent, de gelaagdheid, het nummer zeven op de deur. Iets lijkt me te vertellen dat deze hond geluk heeft. En dat is een erg hoopvolle gedachte in een reeks die een situatie aanklaagt.

In het volgende nummer
kiest **LISA VAN DAMME**
een favoriete foto.

Verhalenmarkt definitief van start

Freelancejournalisten zullen het zich herinneren: in het voorbije najaar werd Verhalenmarkt gelanceerd als bèta-platform. Na een aantal aanpassingen gaat het platform deze maand definitief van start.

Op basis van feedback van journalisten en redacties zijn een reeks veranderingen doorgevoerd die journalisten en redacties nog beter bij elkaar kunnen brengen. Zo heeft de bèta-fase geleerd dat de beste matches tot stand komen wanneer redacties een oproep plaatsen voor pitches over een specifiek onderwerp. In de nieuwe update van Verhalenmarkt wordt het voor freelancers makkelijker om te reageren op dit soort verzoeken van redacties. Freelancers wordt dan ook geadviseerd om de opdrachten en oproepen van redacties scherp in de gaten te houden. Maar evengoed blijkt dat redacties veel interesse hebben in de pitches die journalisten plaatsen.

IDEEËN PITCHEN

Verhalenmarkt is een social enterprise door en voor journalisten. In plaats van stad en land af te lopen met hun ideeën kunnen freelancers in enkele minuten hun ideeën pitchen bij honderden opdrachtgevers in Vlaanderen en Nederland. Andersom creëert het platform voor redacties virtuele redactievergaderingen waarbij duizenden freelancers meedenken met hun blad of website. Met slimme algoritmes wordt het kaf van het koren gescheiden, waardoor redacties voortdurend worden verrast met relevante ideeën van freelancers.

5 REDENEN OM JE TE REGISTREREN OP VERHALENMARKT.BE

1. Streefdoel is een zo groot en efficiënt mogelijk netwerk.
2. Het is een project voor en door freelancejournalisten.
3. De opdrachten zijn echt journalistiek werk.
4. Het is een intuïtief platform dat via slimme algoritmes tot interessante matches komt.
5. Verhalenmarkt is een social enterprise: meer inkomsten voor freelancejournalisten tegen een kostendekkende bijdrage.

Freelancen

STARTERSBEGELEIDING BIEDT VEILIG

Er gaat bij de VVJ nagenoeg geen dag voorbij zonder verkennende vragen van startende freelancejournalisten. Beslissen om freelance te gaan, gebeurt dan ook best goed doordacht. Verscheidene initiatieven kunnen je op weg helpen.

CHARLOTTE MICHILS

25% van de Vlaamse (stagiair-)beroepsjournalisten en journalisten van beroep is freelancer. In absolute cijfers gaat het om 675 op 2.699. Daarnaast zijn in Vlaanderen nog een paar duizenden freelancers in bijberoep actief.

Er zijn een paar aantrekkelijke redenen om de zelfstandige toer op te gaan, maar die bepalen niet alles. Tegenover de vrijheid-blijheid van het werken zonder baas staan veeleisende klanten. Flexibiliteit en een goede *work-life-balance* moet je verdienen. En zelf je opdrachten kunnen selecteren, is het resultaat van noeste arbeid. Voor sommigen komt de beslissing om zelfstandig te worden heel natuurlijk, omdat ze het van huis uit meegekregen hebben. Anderen hebben nood aan uitwisseling met lotgenoten en begeleiding. En begeleiding, die is er. Er zijn spelers met commerciële motieven, spelers die werkzoekenden aan de slag helpen ... Als freelancer in spe is het niet makkelijk vat te krijgen op al die initiatieven. Op www.vlaio.be krijg je wellicht het meest volledige overzicht.

PROJECT UITTESTEN

Voor freelancers die nog vanalles uit te zoeken hebben, bieden activiteitencoöperaties een kader waarbinnen ze hun project kunnen uitwerken en uittesten in de markt. In Vlaanderen telt elke provincie zo'n activiteitencoöperatie, samen opereren ze onder de naam **Starterslabo**. Ook in Brussel kunnen mensen met ondernemersambities terecht bij zo'n activiteitencoöperatie, met name **JobYourself**. Activiteitencoöperaties bieden een veilig kader, dat ook inhoudt dat werkzoekenden en mensen die een sociale uitkering genieten, deze vergoedingen kunnen behouden tijdens het uitwerken van hun bedrijfsproject. Daarnaast kunnen ze na voltooiing van de inleidende verkennings- en prospectiefase factureren via het ondernemingsnummer van Starterslabo totdat hun begeleidingstraject is afgewerkt. Na het traject moeten kandidaat-ondernemers zicht hebben op de haalbaarheid van hun project en kunnen ze hopelijk een weloverwogen keuze maken.

De VVJ bleef even stilstaan bij **Starterslabo** en **JobYourself**, en vroeg (ex-)journalisten Wouter Woussen en Sven Rammeloo, die bij hen een begeleidingstraject doorliepen, om hun ervaringen te delen met nieuwe freelancers-to-be.

Charlotte Michils is VVJ-adviseur.

kan je leren

KADER VOOR WIE DE STAP WIL ZETTEN

‘Ga breed in de markt zitten, maar ook niet té breed’

SVEN RAMMELOO

Sven Rammeloo is copywriter en fotograaf. Tot voor kort was hij vele jaren aan de slag als journalist voor onder meer *De Standaard*, *Steps Magazine* & *Steps Deluxe*, het tijdschrift *Durf denken* van de UGent en het bedrijfsblad van BMW. Redenen voor zijn carrièrewending: de dalende inkomsten door de nieuwe rulling over auteursrechten, zijn verminderde passie voor moto's door het vaderschap, slopende deadlines en de te nemen of te laten verhollandsing van zijn schrijfwerk om te kunnen passen in een Nederlands blad van zijn uitgeverij.

EEN HARDE LES

Sven: ‘Als beginnende freelancer is het belangrijk om zo breed mogelijk in de markt te gaan zitten. Dat werd ons meegegeven tijdens het begeleidingstraject. Klopt, al is dat zeker dubbel. Als er iets te ver van je bed is, en de deadline te kort, zeg je best nee. Ik herinner me dat ik eens werd opgebeld door *De Standaard*, omdat de freelancer die het bewuste stuk ging leveren onverwacht op reis vertrok. Het ging om een stuk voor de biotechnologiebijlage van *De Standaard*. De opdracht werd voorgesteld als goed te doen en goed betaald, enzoverder enzovoort. Alleszins, ik heb met die opdracht voor het eerst maar ook voor het laatst gehuild. Het interview zelf duurde vier uur. Gedurende die vier uur zaten er vier dokters te praten over de ontwikkeling van geneesmid-

delen. Ikzelf moest uit dat gesprek een tekst van twee bladzijden brouwen, vlot leesbaar. Ik werkte tot een stuk in de nacht, en 's morgens om zes uur zat ik opnieuw aan mijn computer. De tekst moest klaar zijn om tien uur. Uiteindelijk heb ik gebeld naar *De Standaard* en heeft de wetenschapsredacteur het van mij overgenomen. Om maar te zeggen: ‘breed gaan’ betekent niet dat je in een niche moet gaan zitten die niet de jouwe is.’

HET BELANG VAN EEN GOEDE WORK-LIFE-BALANCE ZOU NOG WAT MEER IN DE KIJKER MOGEN WORDEN GEZET

VEEL VERDIENEN? SPECIALISEREN!

‘Ik schreef veel voor de regionale pagina's van *De Standaard*. Dat is iets wat me wel lag. De keerzijde is wel dat schrijven voor de regionale pagina's niet zo vet verdient. Als je algemene dingen doet, dingen die alle journalisten kunnen, krijg je natuurlijk minder betaald. Tegelijk was ik ook altijd reportages aan het

maken op zaterdag, en aan het schrijven op zaterdagavond en eventueel ook op zondag. Dat gaat als je nog geen kinderen hebt, maar als die er wel zijn, wordt dat lastiger. Het belang van een goede work-life-balance zou wat mij betreft nog wat meer in de kijker mogen gezet tijdens het traject.’

EEN GOEDE BOEKHOUDER IS GOUD WAARD

‘Er zijn collega's die hun boekhouding zelf doen, maar ik heb van bij het begin een boekhouder in de arm genomen. Het heeft me veel tijd bespaard. Toch is het niet ondenkbaar dat je na verloop van tijd meer weet van bepaalde boekhoudkundige aspecten dan je boekhouder. Journalistiek heeft een aantal specifieke boekhoudkundige aspecten zoals de auteursrechtelijke regeling, waar niet alle boekhouders van op de hoogte zijn. Het is best mogelijk dat je als journalist zelf die dingen mag uitleggen aan je boekhouder.’

KLANTEN ZIJN NU DE BAAS

‘Zelfstandig worden is vrijheid-blijheid. Dat motto werd tijdens het traject snel doorprikt. Je baas ruil je in voor je klanten, die je even dwingend kunnen zeggen wat je moet doen. Mijn grote passie, moto's, resulteerde in schrijven voor een magazine over moto's. Op een bepaald moment nam mijn uitgeverij een Nederlands motorblad over

en maakte ik stukken die specifiek bedoeld waren voor het Nederlandse blad én stukken die moesten dienen voor zowel het Vlaamse als het Nederlandse blad. In beide gevallen werden mijn teksten verholllandst. Voor mij was dat een bron van ergernis. Een van mijn sterke punten is dat ik grappig uit de hoek kan komen en dat ik vlot kan schrijven. Ik kan heel saaië materie op een aangename en leesbare

manier voorstellen. Een persbericht over één of ander stom accessoire van een moto kan ik omtoveren tot een pittig stukje. De verholllandsing van mijn teksten zorgde ervoor dat ik niet meer voluit kon schrijven. Soms zat ik te zoeken naar een pointe, die er dan gewoon werd uitgelaten omdat ze te Vlaams was. Dat aankarten bracht echter niks op, het was dat of niks.’

NETWERKEN IS BELANGRIJK

‘Het belang van netwerking kwam tijdens de coaching ruimschoots aan bod. Ook je directe omgeving, je partner moet achter je staan. Toen ik nog voor de motorbladen schreef, ging ik veel op reis. Soms zette ik mijn ene koffer neer in de gang om opnieuw met een vers gepakte te vertrekken. Zonder steun werkt dat niet.’

‘Veel geleerd van andere leden’

WOUTER WOUSSEN

Wouter Woussen studeerde af als journalist in 2002 en begon meteen te freelancen. In het begin combineerde hij dat met uitzendwerk. Toen dat laatste ongewild de overhand begon te nemen, gooide hij het over een andere boeg. Hij ging op zoek naar goede startersbegeleiding en kwam toen vrij toevallig terecht bij CVBA Startpunt (het latere Starterslabo), dat toen net een paar maanden bestond. Momenteel is hij in vast loonverband redacteur bij *De Standaard*.

RISICO'S HELPEN INSCHATTEN

‘Tijdens het traject word je begeleid door ervaren (ex-)zelfstandigen. Dat vond ik interessant omdat ik niet uit een familie van zelfstandigen kom en niks van bedrijfsbeheer of boekhouden afwist. De begeleiders helpen ook de risico's in te schatten. Een ander pluspunt aan het traject is dat de groep die zo'n traject doorloopt, bewust divers wordt gehouden. In mijn groep zaten toen een columnist, een webdesigner, een klusjesman, een

meubelmaker... We zagen elkaar vaak en leerden veel van elkaar, ook al lagen onze beroepsaspiraties uiteen. Tot slot heb ik ook baat gehad bij de contacten van de begeleiders, iets waar ik vooraf niet op had gerekend. Zo leerde ik via de coöperatie onder meer Guy Tegenbos kennen, die daarna mijn collega bij *De Standaard* is geworden.’

INGEWIJD IN BOEKHOUDEN

‘Eén van de dingen die me is bijgebleven, is dat onze boekhouder ons voorrekende dat je om een in haar ogen redelijk inkomen te hebben 5.000 euro per maand moest factureren. Voor een beginnende journalist was en is dat onvoorstelbaar veel. Tegelijk werden we ingewijd in boekhouden en door het systeem werden we beschermd tegen al te grote schommelingen in onze omzet.’

SCHRAP TELKENS MINST INTERESSANTE KLUS

‘Bedenk een ambitieus artikel – een reportage of interview – dat je graag

wil maken, en maak het, zelfs al kost het je geld. Als het resultaat goed is en het raakt gepubliceerd, dan ben je vertrokken en kun je je kosten rationeler beginnen af te wegen. Daarnaast is de vrijheid die je hebt als freelancer een hoog goed. Als je agenda helemaal laat dichtslibben met goedbetaalde maar oninteressante klussen, geef je die vrijheid zelf op. Anderzijds moet je als beginner niet te kieskeurig zijn. Een goede strategie is dat je je minst interessante opdrachtgever schrappt, telkens als je te weinig tijd begint te hebben. Vind je een opdrachtgever te interessant om te laten vallen, maar betaalt hij of zij te weinig, ga er dan mee onderhandelen. Tot slot zeg je beter tegen een opdrachtgever dat je geen tijd hebt voor een opdracht, dan dat je het niet wilt doen.’

MEER INFO

Starterslabo: www.starterslabo.be
JobYourself: <http://jyb.be>

Verdraaid!

Een academicus neemt het op voor journalisten (en tabloids)

Een hoogleraar die een vurig pleidooi houdt voor professionele nieuwsmedia en journalisten, het komt niet elke dag voor. Nochtans is dat de ambitie van Baldwin Van Gorp met zijn pas verschenen boek *Verdraaid!*.

POL DELTOUR

Baldwin Van Gorp is professor aan het Instituut voor Mediastudies van de KU Leuven, en was voordien zelf vijf jaar actief als journalist. Het verklaart wellicht zijn bekommernissen pro journalistiek. Zijn pleidooi vangt hij aan met een overzicht van wat hij 'journalistieke helden' noemt. Daarin passeren de revue: de Turkse fotograaf Burhan Ozbilici, Carl Bernstein en Bob Woodward, Günter Wallraff, maar ook enkele Vlaamse journalisten, zoals ex-VTM-journalist Danny Huwé, cameraman Daniel Demoustier, Rudi Vranckx en Els De Temmerman.

WIKKEN EN WEGEN

In boekdeel twee komt Van Gorp stilaan tot zijn punt: hoe objectief moet het nieuws zijn, en hoe realiseren we dat? Hij schetst de spanning tussen zij die in de klassieke objectiviteitsgedachte geloven en relativisten, die het belang van journalistieke betrokkenheid beklemtonen. Een onderscheid dat hij doortrekt tot een verschil tussen *De Standaard* en *Het Laatste Nieuws*, na een vergelijking van hun berichtgeving over een terroristische aanslag in Ankara eind 2015. Maar een waardeoordeel velt de auteur niet: 'De serene aanpak die *De Standaard* in woord en beeld hanteerde, had als nadeel dat er mogelijk een afstand tussen de lezer en het gebeuren werd gecreëerd.'

Van Gorp hecht hoe dan ook veel belang aan journalistieke betrokkenheid. Dat gaat tot en met de verdediging van tabloids. 'In hun campagnes verlaten zij bewust het pad van de objectieve journalistiek en maken ze

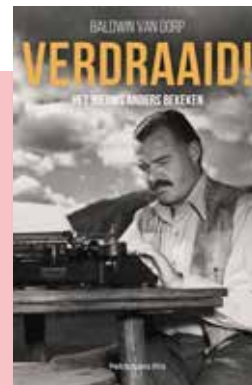
hun maatschappelijke rol des te meer waar.' Op basis van enkele historische voorbeelden besluit Van Gorp zelfs dat tabloidjournalistiek meer dan eens neerkomt op *crusade journalism*, en aldus 'eveneens de proporties kan aannemen van heldendaden!'

In Vlaanderen bestaan geen echte tabloids of paparazzi, wel specialiserden sommige magazines in celebrity news. En ook daarvoor valt veel te zeggen, aldus Van Gorp. 'De publieke interesse voor het leven van beroemdheden is veeleer als universeel dan als bizar te typeren. Als men iemand bewondert om wat die kan, dan volgt daaruit bijna automatisch de vraag hoe die persoon dat voor elkaar weet te krijgen.' Van Gorp herinnert nog aan het principe – door de rechtspraak gedeeld – dat 'iemand die om promotionele redenen de aandacht van de roddelbladen opzoekt, meteen een vrijgeleide geeft om ook andere verhalen te brengen, ook als die minder fraai zijn.'

Toch houdt de hoogleraar een slag om de arm. Mediaconcurrentie en de jacht op goede cijfers houden wel degelijk het gevaar in dat journalistiek tot amusement verwordt en haar maatschappelijke doel uit het oog verliest. Het *News of the World*-schandaal en de dood van prinses Diana gelden als voorbeelden.

(COUNTER)FRAMES

Het echte punt dat de auteur wil maken – en dat doet hij in boekdeel drie – is dat journalisten zich meer bewust moeten zijn van de framing in hun werk. Die sluipst onwillekeurig de nieuwsverslaggeving binnen. Het

Baldwin Van Gorp
Verdraaid! Het nieuws anders bekeken
Pelckmans Pro, 359 blz.

gaat om eenzijdige presentaties, zoals het voorstellen van mensen met een psychische aandoening als personen die zichzelf niet onder controle hebben. Of het framen van Europa als een 'papieren tijger'. Voor journalisten is het zaak om met diverse frames aan de slag te gaan, aldus Van Gorp. 'Alleen als de nieuwsgebruiker in aanraking komt met verschillende perspectieven die een ruimere blik op de werkelijkheid bieden, neemt de kwaliteit van het nieuws toe.'

Counterframes bieden daarvoor een oplossing. Zo roept een notie als 'illegaal' onvermijdelijk negatieve associaties op, meer dan alternatieve benamingen zoals 'mensen zonder wettig verblijf' of 'transitmigranten'. En dan gaat het nog niet over termen als 'asielplaag' of 'islamsafari' (zie Filip De Winter), noch over een hashtag als #opkuisen (zie Theo Franken). Hiervoor zijn vanzelfsprekend counterframes voorhanden. Van Gorp: 'Het gebruik van een counterframe resulteert in een niet-problematiserende definitie van een kwestie. Een nieuwsbericht kan dus perfect starten vanuit een problematiserend frame, maar door het bijkomend gebruik van counterframes meer in balans worden

gebracht.' En ja, dat betekent ook dat 'de werkelijkheid niet bestaat uit een witte en een zwarte kant, maar opvallend grijs is'.

Het belang van evenwichtige berichtgeving mag niet worden onderschat, aldus nog de auteur. Voor de samenleving is de winst dat 'de nieuwsmedia minder polariserend werken en burgers dichter bij elkaar brengen.' Voor journalisten is het goede nieuws dat iedere frame of counterframe weer een nieuwe kans biedt om een andere kant van het verhaal te vertellen.

WHAT'S NEW?

Van Gorps boek levert al bij al interessant leesvoer op, althans voor wie uit is op een reeks historische en

theoretische beschouwingen over het journalistieke métier. Voor wie uit is op praktische info, heeft het werk wellicht minder nut. Zo komt Van Gorps pleidooi voor evenwicht, frames en counterframes bij velen ongetwijfeld als wat belegen over. Alsof vandaag – en dat sinds vele decennia – bij ons al niet hard nagedacht is over de noodzaak van evenwicht in de verslaggeving, het plegen van hoor en wederhoor, het verstrekken van woord en wederwoord. Meer: die principes worden inmiddels in talloze codes en richtlijnen vormgegeven en afgedwongen.

De Vlaamse Raad voor de Journalistiek besteedt in zijn Code zelfs een heel hoofdstuk aan 'waarheidsge-

trouw berichten'.

Jammer genoeg heeft Van Gorp geen aandacht voor dit terreinwerk, een gemiste kans toch wel. Van Gorps uitgangspunt dat onder journalisten niemand geneigd is om voor de hele beroepsgroep op te komen, is trouwens in hetzelfde bedje ziek. Jammerlijk gaat hij daarbij voorbij aan de acties die de VVJ, de Raad voor de Journalistiek of de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) dag na dag voor journalisten ondernemen. Toch nemen we nog één overweging van de auteur graag over, ook al klinkt die evenmin echt nieuw: 'Hopelijk is het journalisten gegund om tijd te investeren in het vinden van al die frames en counterframes.'

Rechtbank kent ontslagen freelancejournalist forse afscheidvergoeding toe

Een uitgever die na 25 jaar de samenwerking met een freelancejournalist plots verbreekt, maakt een fout. De schadevergoeding komt neer op negen keer zijn gemiddelde maandinkomen. Dat oordeelde de Franstalige burgerlijke rechtbank van Brussel op 12 maart jl.

Freelancejournalist G. begon in 1989 te werken voor Roularta Healthcare. Tot zijn takenpakket behoorde verslaggeving voor colloquia, het redigeren van artikels en het afnemen van interviews. De opdrachten kwamen nu eens van Roularta, dan weer na eigen voorstellen.

De samenwerking was behoorlijk intensief. Tot aan de stopzetting van de samenwerking in 2014 schreef G. niet minder dan 3.600 artikels. Op 28 augustus 2014 kwam het telefoontje met de aankondiging van het beëindigen van de samenwerking.

G. trok eerst naar de Franstalige arbeidsrechtbank in Brussel, en voerde daar aan dat de overeenkomst tussen Roularta en hemzelf kon worden gekwalificeerd als een arbeidsovereenkomst. Bijgevolg claimde hij, als 'valse zelfstandige', een opzeggingsvergoeding en een vergoeding voor misbruik van het ontslagrecht. De arbeidsrechter

volgde G. evenwel niet, en verwees de zaak door naar de burgerlijke rechtbank. Voor die rechtbank eiste G. dezelfde vergoedingen, maar nu gebaseerd op onder meer artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

De Franstalige burgerlijke rechter kwalificeert de samenwerking tussen G. en Roularta als een aannemingsovereenkomst, zij het een mondelinge. En aangezien er geen modaliteiten werden bepaald voor de stopzetting van het contract, was elke partij wel degelijk vrij om er een einde aan te maken.

BRUSKE STOPZETTING

Niettemin stelt de rechter vast dat de samenwerking tussen beide partijen gedurende 25 jaar bijzonder regelmatig en intensief was. Roularta Healthcare geeft bovendien zelf aan altijd tevreden te zijn geweest met het geleverde werk. De economische situatie van het bedrijf gaf evenmin aanleiding tot de feiten, ook al voerde Roularta Healthcare sedert 2012 een herstructurering door waardoor het steeds minder een beroep deed op freelancejournalisten. Maar juist daarom, aldus de rechter, had Roularta het vertrek van G. kunnen kaderen in een meerjarenplan, waardoor de journalist in de mogelijkheid was geweest om zich voor te

bereiden op het wegvallen van zijn opdrachten. De rechtbank beklemtoont dat de bruuske stopzetting van de samenwerking, zonder aanwijsbare reden, G. in een moeilijke situatie brengt. Voor Roularta Healthcare komt dat neer op een fout.

De rechter kent daarom aan G. een schadevergoeding toe van negen keer zijn gemiddelde maandinkomen in de periode 1989-2014.

NIET EERSTE KEER

Het is niet de eerste keer dat een freelancejournalist een schadevergoeding krijgt toegekend na een plotse beëindiging van een regelmatige samenwerking.

Op 22 mei 2006 veroordeelde het hof van beroep van Antwerpen een uitgever tot het betalen van twee maanden honorarium na een intensieve samenwerking van een jaar. Ook daarna werden via minnelijke schikkingen of rechterlijke uitspraken nog vergoedingen toegekend. Zo kreeg een journalist na een samenwerking van negen jaar een vergoeding van twee keer zijn gemiddelde maandinkomen.

Een journalist die 24 jaar freelancete voor eenzelfde opdrachtgever kreeg een vergoeding van zes keer het gemiddelde maandhonorarium. (CM)

DOSSIER 2017/08

NIET 'ANONIEM' GENOEG—
KLAGER: X**TEGEN:** KRANT VAN WEST-VLAANDEREN
UITSPRAAK: KLACHT IS DEELS GEGROND**FEITEN**

Het artikel ging over de slechte staat van de woning van X, met wie de journaliste uitgebreid gesproken heeft.

KLACHT

Klaagster zegt dat de journaliste de afspraken met haar niet heeft nageleefd. Ze vroeg anonimiteit, wat de journaliste toezegde maar niet naleefde. Het artikel vermeldt immers haar initialen, de deelgemeente en de straatnaam waar ze woont, de naam van het sociaal verhuurkantoor en de gemeente waar ze voordien woonde.

Ook andere afspraken zijn niet nageleefd. Zo zei de journaliste dat het artikel zou gaan over ondermaatse woontoestanden in de Westhoek, maar uiteindelijk gaat het alleen over haar.

De journaliste heeft klaagster fout geciteerd en haar woorden verdraaid, waar ze schrijft dat klaagster aan de eigenaar van haar vorige woning zou gevraagd hebben 'van welke planeet hij kwam'. Dat heeft ze nooit gezegd. Ze heeft wel gesproken over 'middeleeuwse toestanden'. Dat is iets heel anders. Het eerste citaat viseert de persoon, het tweede gaat over de toestand van het huis.

De journaliste beloofde om te laten weten wanneer het artikel zou verschijnen, maar heeft dat niet gedaan.

VERWEER

Krant van West-Vlaanderen zegt dat de afspraken met klaagster zijn nageleefd. Er was anonimiteit overeengekomen en daarom zijn naam en foto niet gepubliceerd, maar klaagster ging wel akkoord met het gebruik van initialen. De vermelding van de deelgemeente en de straatnaam raakt niet aan de anonimiteit. Het helpt wel om de schuldigen voor de slechte toestand van de woning aan te klagen. Verder is *Krant van West-Vlaanderen* een zeer lokaal medium en is het moeilijk om in die context anonimiteit te bewaren.

De journaliste ontkent dat ze ooit zou gesproken hebben over een algemeen artikel over woonproblemen in de Westhoek. Ze brengt altijd persoonlijke verhalen en klaagster heeft daar actief aan meegewerkt, maar mogelijk is ze bij publicatie geschrokken van de impact ervan.

De journaliste heeft klaagster niet fout geciteerd. Het is het beleid van de redactie om letterlijke citaten tussen aanhalingstekens te zetten, wat gebeurd is met de vraag van klaagster of de eigenaar van haar vorige woning 'van een andere planeet kwam'.

De journaliste had te doen met klaagster en probeerde de slechte toestand van de woning aan te kaarten. In dat kader is de passage over haar gezondheid en financiële toestand relevant.

Op vraag van klaagster heeft de journaliste gemeld dat het artikel in de eerstvolgende editie zou verschijnen.

BESLISSING

De Raad kan niet uitmaken welke afspraken gemaakt zijn tussen klaagster en de journaliste over de insteek van het artikel, een persoonlijk of een algemeen verhaal, noch over de belofte om klaagster op de hoogte te houden van de publicatie. De Raad doet

daarover dan ook geen uitspraak.

Het is wel duidelijk dat klaagster anonimiteit vroeg en dat de journaliste die toezegde. Of daarbij al dan niet gesproken is over het gebruik van initialen doet uiteindelijk niet ter zake. De combinatie van initialen, deelgemeente, straatnaam en vorige woonplaats maakt klaagster in ruimere kring identificeerbaar. Dat strookt niet met de afspraak over anonimiteit, waarmee *Krant van West-Vlaanderen* nog extra rekening had moeten houden vanwege de kwetsbare situatie waarin klaagster zich bevond. Volgens de Raad vormt dit een schending van artikels 21 en 23 van de code.

Het is belangrijk dat een journalist een interview getrouw weergeeft en de geest van het gesprek respecteert. In dit geval kan de Raad evenwel niet uitmaken of dat voor de passage over 'de eigenaar van een andere planeet' versus 'middeleeuwse toestanden' gebeurd is. De Raad kan zich over dit onderdeel van de klacht dan ook niet uitspreken.

De klacht is daarom deels gegrond wat de combinatie van elementen betreft die klaagster identificeerbaar maken.

DOSSIER 2017/35

**NIET ANONIEM GENOEG
(BIS)**—
KLAGER: B.D. EN D.D.**TEGEN:** KRANT VAN WEST-VLAANDEREN
UITSPRAAK: KLACHT IS DEELS GEGROND**FEITEN**

De twee artikels gaan over de aanhouding van D.D. op verdenking van moord op zijn vrouw. Het eerste laat zijn advocaat aan het woord, die zegt dat zijn cliënt onschuldig is. Het tweede schetst in een apart kaderstuk hoe D.D. zijn vrouw leerde kennen en vermeldt het adres waar het koppel woonde, alsook hun twee vorige adressen.

KLACHT

Klager is de broer van D.D. Hij is boos omdat *Krant van West-Vlaanderen* D.D. te fel identificeert en diens huis herkenbaar in beeld brengt. De krant vermeldt de voornaam, de eerste letter van de familienaam en het adres met straatnaam en publiceert een foto van D.D. en van zijn huis. Ook gegevens uit zijn privéleven komen aan bod. De krant heeft daarvoor geen toestemming gevraagd en de publicatie bezorgt klager en zijn familie overlast. Door de publicatie kan iedereen weten waar D.D. woont, wat voor voortdurende passage van kijklustigen zorgt, waardoor de familie het huis voortdurend moet bewaken aangezien D.D. in voorhechtenis zit. Klager wijst erop dat zijn broer geen bekend persoon is en dat er geen reden was om hem zodanig te identificeren.

VERWEER

Krant van West-Vlaanderen zegt dat het haar taak is om het publiek te informeren over de ernstige feiten waarvan D.D. verdacht wordt. De foto van het huis met op de oprit een 4x4-wagen heeft te maken met het verhaal. Een getuige zou D.D. op de plaats van de feiten gezien hebben met een Ford Fiesta, maar zelf beweert hij in het kader van het onderzoek dat hij met een 4x4 rijdt.

Krant van West-Vlaanderen is een regionaal en lokaal weekblad en D.D. is regionaal en lokaal bekend als eigenaar van een veiligheidsfirma en een hondenbedrijf. Gezien de zwaarwichtige feiten

waarvan hij verdacht wordt, is de publicatie van zijn voornaam, eerste letter van zijn familienaam en zijn woonplaats verantwoord. Het weekblad geeft toe dat de vermelding van de straatnaam misschien een kleine stap te ver was.

De privacy van D.D. is niet geschonden. De dingen die over hem verteld worden, passen binnen de context van het misdrijf waarvan hij verdacht wordt. Dat er kijklustigen langskomen bij het huis ligt aan de feiten en is niet de verantwoordelijkheid van de krant.

BESLISSING

D.D. wordt verdacht in een gerechtelijk onderzoek. Het artikel vermeldt zijn voornaam, beginletter van zijn familienaam en zijn woonplaats, wat kan volgens de richtlijn bij artikel 23 van de code. Die bepaalt dat voor een verdachte voornaam, beginletter van de familienaam, leeftijd en woonplaats eventueel vermeld kunnen worden, rekening houdend met de ernst van de feiten, de stand van het onderzoek en het maatschappelijk belang.

Maar het artikel publiceert niet alleen de gemeente, maar ook de straatnaam en een foto van het huis, en daarbovenop ook de twee adressen met gemeente en straatnaam waar D.D. en zijn echtgenote eerder woonden. Die combinatie van gegevens maakt D.D. in een ruimere regio identificeerbaar en druist in tegen de hogergenoemde richtlijn. De klacht is op dat punt gegrond.

De Raad is van oordeel dat er voor het overige geen schending is van de privacy. De gegevens over relationele problemen tussen D.D. en zijn vrouw komen van de speurders, waarop het weekblad de advocaat van D.D. laat reageren. Ook de vermelding dat D.D. een bewakingsfirma uitbaat en honden africht, betekent geen inbreuk op zijn privéleven.

De klacht is daarom deels gegrond wat betreft de combinatie van elementen die D.D. identificeerbaar maken.

DOSSIER 2018/15

HERBALIFE BESCHULDIGD

—
KLAGER: HERBALIFE

TEGEN: KNACK.BE EN DAEMS

UITSpraak: DE KLACHT IS DEELS GEGROND

FEITEN

De klacht gaat over twee artikels. Het eerste opent met een reportage over een bijeenkomst van verkopers van producten van Herbalife, dat via netwerk- of multilevelmarketing afslankproducten en voedingssupplementen verkoopt. Na dat verslag gaat de journaliste in op de juridische vragen rond het verkoopsysteem. Ze vermeldt dat Herbalife in België en de Verenigde Staten beschuldigd is van piramideverkoop, met vrijspraak in België en een schikking van 200 miljoen dollar in de VS. In het derde deel laat ze specialisten aan het woord over multilevelmarketing.

Het tweede artikel is een opiniebijdrage van een specialist die waarschuwt voor valse verkooppraatjes rond dieetproducten en verwijst naar een onderzoek dat leverschade bij Herbalife-gebruikers zou aantonen.

KLACHT

Klager noemt het artikel eenzijdig en suggestief en is kwaad omdat *Knack.be* voor publicatie geen reactie heeft gevraagd. Hij vindt het ook ongehoord dat de journaliste incognito heeft deelgenomen aan een bijeenkomst van distributeurs.

De journaliste heeft zich aangemeld als copywriter en niet als journalist, wat helemaal niet nodig was, aangezien Herbalife open en transparant communiceert en altijd beschikbaar is voor de pers. Het artikel en vooral de titel en de inleiding suggereren dat Herbalife illegaal handelt en stellen de ethiek van het bedrijf in vraag. De titel heeft het over illegaliteit en de inleiding schrijft dat Herbalife de term multilevelmarketing gebruikt om piramideverkoop te verhullen. Dat zijn zware beschuldigingen die niet worden bevestigd in het artikel zelf. Bovendien was maar een deel van het artikel te zien op het publieke gedeelte van *Knack.be* en zat de rest achter de pay wall, zodat de meeste lezers alleen de beschuldigingen te lezen kregen en de rest niet.

Volgens *Knack.be* gaat het artikel over multilevelmarketing in het algemeen, maar alle voorbeelden gaan over Herbalife. Gezien de aard van de beschuldigingen had *Knack.be* Herbalife dan ook om een reactie moeten vragen. Het bedrijf heeft overigens twee keer een interview aangeboden, maar de journaliste is daar niet op ingegaan. Het feit dat ze twee distributeurs aan het woord heeft gelaten, maakt dat niet goed. Ze had het bedrijf zelf om een reactie moeten vragen.

Na publicatie heeft Herbalife aan de hoofdredacteur gevraagd om de situatie recht te zetten, bijvoorbeeld door een opiniestuk. Maar dat kon niet volgens de hoofdredacteur, die zei dat het bedrijf een recht van antwoord kon sturen. Herbalife heeft dat gedaan en *Knack.be* heeft het gepubliceerd, maar op een onvindbare pagina. Pas na aandringen is het zichtbaar gemaakt.

Klager neemt ten slotte aanstoot aan de opiniebijdrage vier dagen na het eerste artikel, waarin Herbalife opnieuw op de korrel wordt genomen en vraagt zich of daar een bewuste strategie achter zit.

VERWEER

Knack.be zegt dat het artikel gaat over het gebrek aan duidelijke regelgeving over verkoopstechnieken als die van Herbalife. Het stelt kritische vragen, maar is niet eenzijdig of beschuldigend. De journaliste vermeldt de vrijspraak van Herbalife na een gerechtelijke procedure en laat verschillende experts aan het woord.

De titel en de inleiding zijn niet van de journaliste zelf, maar van de eindredactie. De journaliste had een meer algemene titel voorgesteld, die luidde: 'Huidige wetgeving is ontoereikend om piramideverkoop te bestrijden'. De eindredactie heeft de titel aangepast, maar ook de nieuwe titel weerspiegelt de inhoud van het artikel. Hij heeft het over (il)legaliteit, wat aangeeft dat het over het gebrek aan transparante regelgeving gaat en over de vraag of het verschil tussen legale multilevelmarketing en illegale piramideverkoop voldoende duidelijk is.

Het was niet nodig om vóór publicatie een reactie te vragen, omdat het artikel Herbalife niet beschuldigt. Bovendien komen in het reportagegedeelte twee distributeurs/verkopers aan bod.

Incognitojournalistiek was gerechtvaardigd vanwege het gewichtig maatschappelijk belang van de problematiek. De journaliste heeft eerst via mail aan een lokale distributeur gevraagd om een bijeenkomst bij te wonen. Omdat ze geen antwoord kreeg, heeft ze in overleg met de redactie beslist om zich voor te doen als kandidaat verkoopster. *Knack.be* heeft het recht van antwoord van Herbalife integraal en zichtbaar gepubliceerd.

Het tweede artikel was een opiniebijdrage van een specialist, die *Knack.be* mocht publiceren. Dat dat vier dagen na het eerste artikel gebeurde, is geen strategie maar louter toeval.

BESLISSING

Eerste artikel: 'Over de (il)legaliteit van Herbalife: iedereen verkoper, niemand consument'.

De journaliste heeft een andere identiteit aangenomen om deel te nemen aan de bijeenkomst van distributeurs. Dat kan volgens de richtlijn bij artikel 17 van de code alleen als de informatie niet op een andere manier kan verkregen worden, als er sprake is van een gewichtig maatschappelijk belang en na overleg met de hoofdredactie. De Raad is van oordeel dat aan die voorwaarden voldaan is. De undercovermethode kon relevante gegevens aan het licht brengen over de interne organisatie en werkmethode van Herbalife en de informatie is van gewichtig maatschappelijk belang, gezien de aangekaarte problematiek en het aantal (potentiële) klanten en/of distributeurs van het bedrijf. De richtlijn bepaalt ook dat betrokkenen in beginsel niet identificeerbaar zijn. Aangezien de distributeurs enkel met een fictieve voornaam worden genoemd, is ook aan die voorwaarde voldaan.

Het artikel stelt het systeem van multilevelmarketing en/of piramideverkoop kritisch in vraag en neemt Herbalife als voorbeeld. Naast Herbalife komt maar één ander bedrijf zeer terloops ter sprake. De titel en de inleiding focussen exclusief op Herbalife en suggereren dat het bedrijf onwettig handelt. De titel heeft het over (il)legaliteit. De inleiding vermeldt enkel dat Herbalife in België en de Verenigde Staten beschuldigd werd van piramideverkoop en dat het bedrijf de term multilevelmarketing gebruikt om piramideverkoop te verhullen. De uitkomst van de gerechtelijke procedures in België (vrijspraak) en de Verenigde Staten (schikking) komen pas veel later in het artikel aan bod. Daardoor krijgt het geheel een zodanig beschuldigend karakter ten aanzien van Herbalife, dat *Knack.be* het bedrijf vóór publicatie de kans had moeten geven om te reageren, zoals bepaald in artikel 20 van de code.

Tweede artikel: 'Het effect van voeding is niet te verwaarlozen, maar ook niet oneindig'.

Dit artikel is een opiniebijdrage van een specialist. Het staat de redactie vrij om ingezonden bijdragen al dan niet te publiceren en de Raad is dan ook van oordeel dat de klacht met betrekking tot dit artikel ongegrond is.

Daarom is de klacht deels gegrond wat het eerste artikel betreft, meer bepaald met betrekking tot wederhoor, en ongegrond wat het tweede artikel betreft.

DOSSIER 2018/16

REDACTIE STUURT BRIEF AAN RECTOR

—
KLAGER: X

TEGEN: SCHAMPER

UITSpraak: DE KLACHT IS GEGROND

FEITEN

Klager is professor aan de UGent, *Schamper* is het studentenblad van de universiteit. De klacht gaat niet over een gepubliceerd artikel, maar over een brief van twee redacteurs van *Schamper* aan de toenmalige rector die ze ondertekenden 'namens de redactie van *Schamper*'. *Schamper* had X kort daarvoor met naam genoemd in een artikel over seksuele intimidatie aan de universiteit. In hun brief geven de redacteurs een overzicht van getuigenissen die ze ontvingen naar aanleiding van het artikel.

KLACHT

Klager zegt dat de redactieleden van *Schamper* hun status en statuut van journalist hebben misbruikt omdat ze de brief ondertekend hebben 'namens de redactie van *Schamper*'. Ze hebben onder het mom van journalistieke objectiviteit informatie doorgegeven aan een sanctionerende instelling, met name de tuchtcommissie van de universiteit, terwijl het hun opdracht is om het publiek te informeren.

Volgens *Schamper* hebben de auteurs de brief geschreven uit plichtbesef, om vormen van grensoverschrijdend gedrag te melden aan de bevoegde personen, maar die argumentatie houdt geen steek. De brief bevat geen enkele getuigenis over grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van klager. Mogelijk heeft *Schamper* zich laten misbruiken door de rector, maar dat doet niets af aan de essentie van de zaak. *Schamper* heeft zijn lezers ook niet geïnformeerd over de inhoud van de brief, hoewel die geschreven was namens de redactie.

Klager wijst er ten slotte op dat hij door de tuchtcommissie en de commissie in hoger beroep vrijgesproken is van elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag en van machtsmisbruik. In een combine met de toenmalige rector is *Schamper* er mee verantwoordelijk voor dat zijn reputatie door het slijk is gehaald.

VERWEER

Schamper zegt dat de brief geen voorwerp kan uitmaken van een klacht bij de Raad voor de Journalistiek, omdat het niet gaat over journalistiek handelen. De klacht gaat niet over een artikel, maar over een brief van enkele studenten/medewerkers van *Schamper* aan de toenmalige rector, waarin ze de rector op de hoogte brengen van getuigenissen over grensoverschrijdend gedrag door bepaalde professoren. Die brief is een intern document en maakt deel uit van het tuchtdossier tegen X. Het gaat om een vertrouwelijke brief en zoals alle leden van de universiteit hebben ook de studenten die meewerken aan *Schamper* een verantwoordelijkheid om vormen van grensoverschrijdend gedrag te melden aan de bevoegde personen. In dit geval is dat gebeurd na overleg met en op verzoek van de rector.

Of de brief uitgaat van de redactieraad of van redacteurs van *Schamper* doet niet ter zake, maar het illustreert wel in welke moeilijke situaties studenten verzeild kunnen raken. In elk geval is de code van de Raad voor de Journalistiek niet van toepassing op de relatie tussen de studenten en de bestuursinstanties van de UGent.

Schamper noemt de klacht een vorm van intimidatie. Klager wil via de *procedure* bij de Raad voor de Journalistiek meer informatie verkrijgen over de achtergrond van de brief en de identiteit van de ondertekenaars. Maar door wie de brief geschreven is, is vertrouwelijk.

Schamper wijst er ten slotte op dat de tuchtprocedure geleid heeft tot een sanctie tegen klager wegens ernstig grensoverschrijdend gedrag, onethische gedragingen en een onoordeelkundige omgang met belangenconflicten.

BESLISSING

De brief is ondertekend 'namens de redactie van *Schamper*' en kan daarom wel degelijk het voorwerp uitmaken van een klacht bij de Raad voor de Journalistiek. De Raad spreekt zich niet alleen uit over gepubliceerde artikelen of uitgezonden reportages, maar over alle vormen van journalistiek handelen.

De brief is geschreven namens de redactie. Daarom is de Raad in dit geval van oordeel dat hij de onafhankelijkheid van de redactie in het gedrag brengt. De brief bevat reacties die de redactie ont-

ving op een artikel van *Schamper* met een getuigenis over seksuele intimidatie door klager. Of de twee redactieleden die reacties op eigen initiatief of op haar verzoek aan de rector hebben doorgegeven, doet niet ter zake. Artikel 9 van de code bepaalt immers dat journalisten en redacties hun onafhankelijkheid moeten bewaren en elke druk dienen te weren. De richtlijn bij dat artikel wijst op de bijzondere rol van de hoofdredactie in dat verband. Een journalist die schrijft over een bepaald thema of dossier beslist zelf, of samen met zijn hoofdredactie, welke elementen relevant zijn voor publicatie. Wanneer hij – om welke reden dan ook – elementen niet relevant acht voor publicatie, hoeft hij zich ervoor om die door te geven aan derden, zeker wanneer die betrokken partij zijn in het dossier waarover hij schrijft of geschreven heeft. Dat kan immers zijn redactionele onafhankelijkheid en integriteit, en daarmee samenhangend de geloofwaardigheid van zijn redactie bij het publiek, in het gedrang brengen, zeker wanneer hij dat doet in naam van de redactie. Er kunnen uitzonderlijke gevallen zijn waarin een journalist het als zijn burgerplicht beschouwt om informatie door te geven aan derde (controlerende of sanctionerende) instanties, maar *Schamper* maakt niet aannemelijk dat dat in dit geval opwoog tegen de vrijwaring van de redactionele onafhankelijkheid. De klacht is daarom gegrond.

DOSSIER 2018-17

AGENTEN TE KIJK

—
KLAGER: VANAVERMAETE

TEGEN: HET NIEUWSBLAD EN NIEUWSBLAD.BE

UITSpraak: DE KLACHT IS ONGEGROND TEGEN DE KRANT, MAAR GEGROND TEGEN DE WEBSITE

FEITEN

Het artikel gaat over onvrede bij het politiekorps van Maldegem over het beleid van korpschef Yasmine Vanavermaete. Bij het artikel staat een foto van een flip-over in het kantoor van Vanavermaete, met daarop de initialen en/of voornamen van tien agenten, met bijhorend commentaar. Zo is er sprake van een 'opvliegende, agressieve commissaris' en een 'profiteur'.

KLACHT

Klaagster is niet boos over het artikel zelf, maar wel over de foto van de flip-over, omdat die met namen of afkortingen van namen van haar medewerkers is gepubliceerd. Maldegem is een kleine gemeente met een klein politiekorps. Als een krant de voornaam

of de initialen van de agenten publiceert, weet de bevolking meteen over wie het gaat. De publicatie berokkent de betrokkenen dan ook morele schade en schaadt ook het imago van het korps. Klaagster spreekt niet tegen dat de foto al enkele maanden circuleerde binnen het korps en onder leden van de gemeenteraad, maar door de publicatie heeft de krant ze op veel ruimere schaal verspreid, met alle gevolgen van dien. De redactie begreep blijkbaar zelf dat de publicatie van de foto niet verantwoord was, want ze heeft ze in de loop van de dag eerst onleesbaar gemaakt en daarna helemaal verwijderd.

VERWEER

Het Nieuwsblad en *Nieuwsblad.be* zeggen dat de namen en initialen nooit in de krant verschenen zijn en dat de publicatie op de website te wijten was aan een technische fout. De foto in de krant – inclusief de digitale versie – was geblurd. Diezelfde foto is online geplaatst, maar door een technische fout is niet de geblurde maar de originele foto op de website verschenen. Dat gebeurde niet opzettelijk. De redactie heeft het na ongeveer een uur gemerkt en heeft de foto meteen op eigen initiatief offline gehaald. Op het moment van publicatie circuleerde de foto al een tijdje binnen het politiekorps. Degenen die de foto aan de redactie bezorgd hebben, wilden dat ze publiek werd gemaakt. De berichtgeving in de krant werd binnen het korps erg geapprecieerd en niemand van de betrokkenen heeft bezwaar aangetekend. Het artikel heeft er overigens voor gezorgd dat de wrijvingen tussen klager en haar ondergeschikten onderzocht zijn door de politiek verantwoordelijken.

BESLISSING

De foto in de krant was geblurd, die op de website niet. Op de website waren de voornamen en/of initialen van tien personen duidelijk leesbaar. Maldegem is een kleine gemeente met een politiekorps van 59 medewerkers. Dat maakt de kans op herkenbaarheid van de tien betrokkenen groot. De Raad is daarom van oordeel dat de publicatie van de ongeblurde foto niet strookt met artikel 23 van de code over privacy. De vermelding van de voornamen en/of initialen biedt geen meerwaarde aan de berichtgeving en er is geen maatschappelijk belang dat de bekendmaking rechtvaardigt. *Nieuwsblad.be* is verantwoordelijk voor het feit dat de foto een tijdlang ongeblurd online heeft gestaan, wat de oorzaak van de publicatie ook is.

Het feit dat de redactie de foto na een tijd op eigen initiatief offline heeft gehaald, neemt die initiële verantwoordelijkheid niet weg.

De klacht is daarom ongegrond tegen de krant *Het Nieuwsblad*, maar gegrond tegen de website *Nieuwsblad.be*.

Wat gebeurt er als een klacht ‘gegrond’ is?

De Journalist publiceert elke maand de uitspraken van de Raad voor de Journalistiek, maar wat betekenen die uitspraken? Wat gebeurt er als de Raad een klacht gegrond verklaart? **Pieter Knapen**, secretaris-generaal en ombudsman van de Raad, geeft uitleg.

‘De uitspraken van de Raad zijn morele uitspraken. Wij leggen geen sancties of boetes op, kennen geen schadevergoedingen toe of trekken geen perskaarten in. Perskaarten zijn trouwens de bevoegdheid van de Erkenningscommissie, niet van de Raad voor de Journalistiek. De Raad geeft een beroepsethisch oordeel over journalistiek handelen. Dat oordeel weegt voldoende zwaar, en wel om twee redenen.’

Welke zijn dat?

‘Om te beginnen, is een uitspraak een oordeel van de hele beroepsgroep. De Raad bestaat uit drie geledingen: vertegenwoordigers van de journalisten, vertegenwoordigers van de uitgevers en externe leden of vertegenwoordigers van de samenleving. Via de VVJ zijn de meeste journalisten vertegenwoordigd. Ook zo goed als alle uitgevers, omroepen, pers- en fotoagentschappen en digital only nieuwssites zitten rechtstreeks of via hun koepelorganisaties in de Raad. Dat betekent dat een uitspraak van de Raad de mening vertolkt van zowat de hele beroepsgroep. Dat kan tellen. Ten tweede zijn wij zeer transparant over onze uitspraken. We publiceren ze integraal, met naam en toenaam van het medium en/of de journalist, op onze website (www.rvdj.be), een uitgebreide samenvatting komt in *De Journalist* en de betrokken media publiceren een korte samenvatting. Dat is anders dan bij tuchtorganen van bijvoorbeeld artsen en advocaten, die wel sancties opleggen, maar waar klagers vaak niet meer te horen krijgen dan dat er passend gevolg gegeven is aan hun klacht. Die transparantie is essentieel,

maar tegelijk ook voldoende. Ze geeft de nodige zichtbaarheid en het nodige gewicht aan de uitspraken.’

Komt een journalist die ongelijk krijgt er dan niet al te gemakkelijk van af?

‘Ik denk het niet, en wel om de twee genoemde redenen: een oordeel van de hele beroepsgroep dat transparant wordt gepubliceerd. Maar bovendien – en dat is essentieel – is het niet onze eerste bedoeling om met het vingertje te wijzen of te straffen, wel om de beroepsethische kwaliteit van de journalistiek te bevorderen en het vertrouwen van burgers en organisaties te herstellen waar dat geschonden is. We vinden het daarom belangrijker om journalisten een leidraad te bieden voor hun dagelijkse praktijk dan om te sanctioneren. De basis voor die leidraad is de code, de concrete toepassing vind je in de uitspraken over klachten.’

Op voorwaarde dat journalisten die uitspraken lezen?

‘Ik heb de indruk en hoor ook dat journalisten de uitspraken in *De Journalist* frequent lezen. Tegelijk ben ik ervan overtuigd dat de code en de uitspraken de afgelopen 15 jaar wel degelijk een invloed hebben gehad. Zo denk ik bijvoorbeeld dat er nu meer aandacht is voor respect voor privacy of voor de omgang met slachtoffers. Hetzelfde geldt voor de manier waarop journalisten omgaan met informatie en foto’s die ze vinden op sociale media. Daar heeft de Raad zeker een rol in gespeeld.’

Willen de klagers dan geen sancties?

‘Dat is niet mijn ervaring. Klagers zoeken via een procedure bij de Raad een vorm van morele genoegdoening. Ze willen de mening van een gezaghebbend orgaan. Die vinden ze bij de Raad en dat volstaat meestal. Het kan gebeuren dat een klager met de uitspraak van de Raad naar de rechtbank stapt om ook daar zijn gelijk te halen, maar dat gebeurt zeer zelden. Overigens werken wij op dezelfde manier als de andere Europese persraden. Er is maar één raad – de Zweedse – die een vorm van sanctie oplegt bij gegronde klachten. Daar betalen media waarvan veel klachten gegrond verklaard worden proportioneel meer lidgeld aan de raad. Alle andere raden doen, net als wij, morele uitspraken.’

De Raad publiceert de gegronde uitspraken, maar waarom ook de ongegronde?

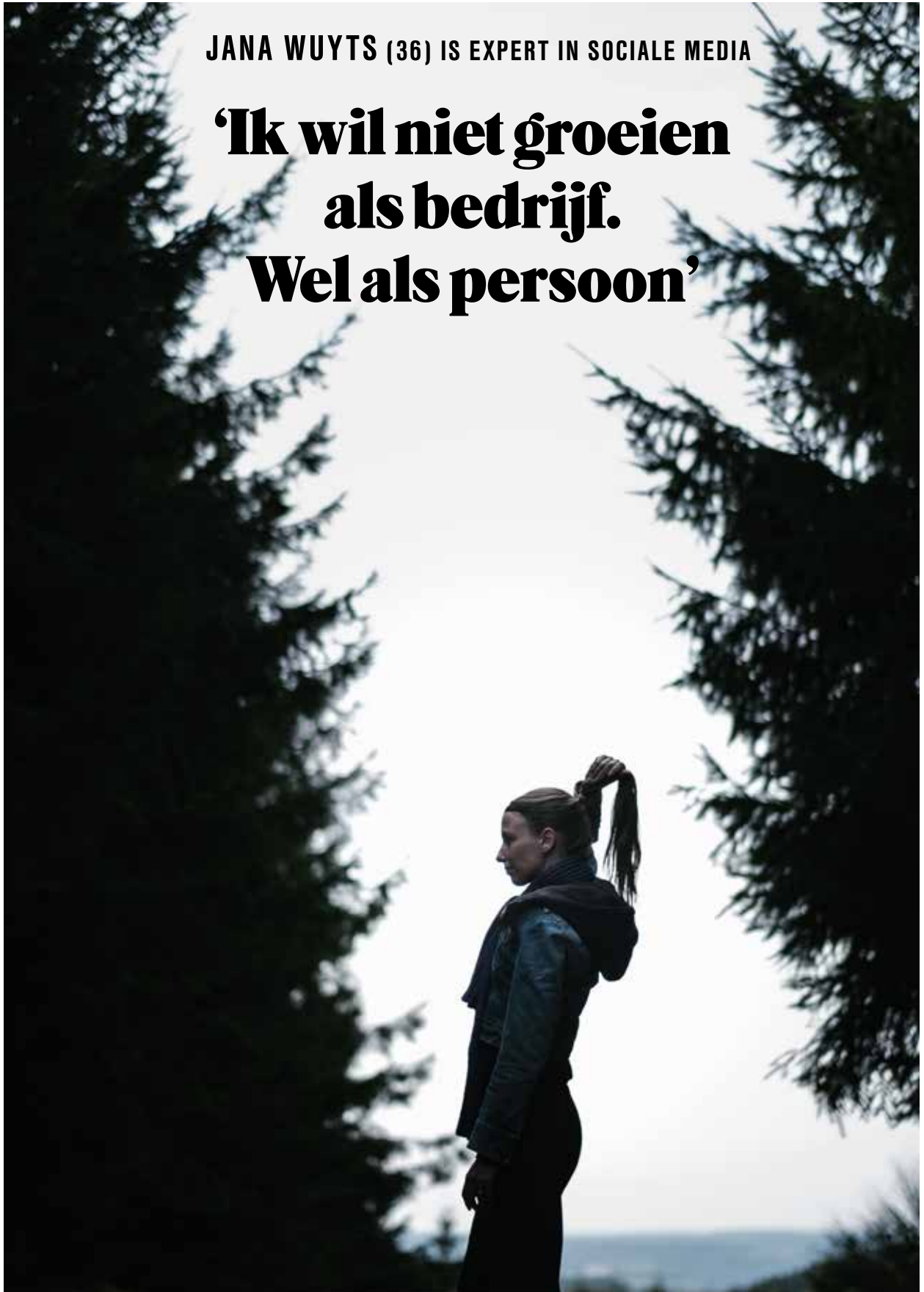
‘Omdat ook de motivatie bij ongegronde uitspraken interessant kan zijn, en om duidelijk te maken dat journalisten niet altijd ongelijk hebben. Als we alleen de gegronde uitspraken zouden publiceren, zou dat een vertekend beeld kunnen geven van de journalistiek en van de werking van de Raad. De Raad gaat niet alleen over plichten, maar ook over rechten. Uitspraken over ongegronde klachten bevatten dus even goed interessante informatie, ook voor het publiek. Al was het maar om duidelijk te maken dat het niet is omdat je het niet eens bent met wat een journalist schrijft of zegt, dat daarom ook beroepsethisch fout zou zijn. Voor de media ten slotte is de publicatie van de uitspraken – gegronde én ongegronde – een vorm van kwaliteitslabel. Zij maken met de publicatie duidelijk dat ze bepaalde kwaliteitsnormen nastreven, dat ze zich inschrijven in de opdracht en de werking van de Raad en dat hun publiek ergens terecht kan als het klachten heeft.’

DE WISSEL

De Journalist gaat op bezoek bij gewezen collega's, die de journalistiek bewust vaarwel zegden. Wat dreef hen daartoe en hoe vergaat het hen? En hoe kijken zij vandaag naar ons métier?

JANA WUYTS (36) IS EXPERT IN SOCIALE MEDIA

**'Ik wil niet groeien
als bedrijf.
Wel als persoon'**

© ID Wouter Van Vooren

‘Marnix was me voorafgegaan: hij had zijn vaste job opgezegd om te schrijven en te freelancen. We woonden toen ook al parttime in de Oostkantons. Het deed me beseffen dat er een andere manier van leven en werken mogelijk was dan het helse ritme van nieuwsmedia. Na tien jaar in de journalistiek had ik wel ontzettend veel geleerd, genoeg om zelf ook op eigen benen te staan. In oktober 2014 – ik was toen regiochef bij *Het Laatste Nieuws* – heb ik de stap gezet. Het was het goede moment.’

‘Veel mensen in die situatie hebben min of meer een idee van wat ze willen gaan doen. Ik had dat niet; er was geen concreet plan. Het begon eerder als een bezinningspauze. Ik wist wél wat ik kon en ik wist dat er vraag naar was. Sowieso wilde ik verhalen blijven vertellen – dat stond vast. Naarmate mensen hoorden dat ik beschikbaar was, kwam er al eens een aanbieding en ging de bal aan het rollen. Het is ook niet zo moeilijk om je als freelancer in de markt te zetten. Met een eenvoudige website en via sociale media kan je veel mensen bereiken.’

‘Voor wie als freelancer start, is de verleiding groot om alles aan te nemen wat er op je pad komt. Ik heb geprobeerd om selectief te blijven in de opdrachten die ik aanvaardde en een goede balans te bewaren bij wat ik doe. Ik wil geen eigen bureau openen en mensen in dienst nemen. Ik wil niet groeien in economische zin, als bedrijf, maar wel als persoon. Er moet tijd blijven om te investeren in mezelf, in bijleren. Dat is ook meer

JANA WUYTS

VROEGER

- › Chef regio bij *Het Nieuwsblad* en later *Het Laatste Nieuws*

NU

- › Social media expert en consultant, PR voor Pottwal Publishers, de eenmansuitgeverij van haar man, schrijver Marnix Peeters

dan ooit nodig: sociale media evolueren alsmaar sneller en vallen uiteen in heel specifieke niches en vaardigheden.’

‘Ik geef nu onder andere cursussen in sociale media en trainingen op maat aan bedrijven. Voor Gumption, een onderneming die start-ups ondersteunt, doe ik copywriting en social media management. Ik geef ook trainingen over LinkedIn. Sommige dingen doe ik samen met Marnix: Pottwal Publishers bijvoorbeeld, of het project Oorschelp, waarmee we de milieuorganisatie Plastic Soup Foundation steunen. Onlangs schreven we ook een reportage over Japan, maar als je ziet hoeveel tijd daarin kruipt, besef je dat zoiets eerder een hobby zal blijven. Enkele jaren geleden waren er ook plannen voor een film, maar het bedrijf waarmee we in gesprek waren, is intussen overgekocht. En is er dus weer vertraging. Zo snel het in de journalistiek gaat, zo traag gaat het in de filmwereld.’

SOCIALE MEDIA EVOLUEREN ALSMAAR SNELLER EN VALLEN UITEEN IN HEEL SPECIFIEKE NICHES EN VAARDIGHEDEN

‘Internet heeft me altijd geboeid – ik was een *early adopter*. Niet omwille van de technologie, wel als middel om te communiceren. Ik schreef er mijn thesis over en van zodra breedbandinternet beschikbaar werd, schreef ik blogs en was ik bezig in chatboxen. Toen ik in de journalistiek ging, kon ik voor *Het Nieuwsblad* meewerken aan een digitaal project rond regiojournalistiek.’

‘Sinds ik wegging bij *Het Laatste Nieuws* is journalistiek in sneltempo geëvolueerd – ook al is het niet eens vier jaar geleden. Het is amusant om,

vanop een afstand, die evolutie te volgen. Er is bijvoorbeeld een periode geweest dat er bij krantenartikels te pas en te onpas tweets werden gepubliceerd, uiteraard met het blauwe vogeltje erbij. Verschrikkelijk! Kranten volgden toen ook wat de teneur was op Twitter en lieten zich daardoor leiden. Die slinger was even doorgeslagen, maar dat herstelt zich dan weer. Nu zie ik dat kranten veel meer eigen standpunten innemen, soms tegen Twitter in, zoals nu met voetballer Radja Nainggolan. Het is boeiend om te zien hoe kranten proberen hun eigen koers uit te stippelen. Dat ze echt aan het zoeken zijn: hoe kunnen we nieuws brengen, wat kan onze rol zijn, hoe pakken we dit aan? Het zijn interessante maar moeilijke tijden.’

‘Die digitale transformatie is niet alleen in de media volop bezig – ik merk dat ook bij de start-ups waarmee ik in contact kom. Die wakkeren het vuur van die digitalisering aan. Eén voor één moeten alle sectoren eraan geloven. Nu woedt de ‘storm’ bijvoorbeeld volop in de financiële wereld. Het is wel boeiend om te zien hoe die start-ups de zaken anders aanpakken en met welke oplossingen ze komen.’

‘Journalist worden was voor mij een kinderdroom, maar ik heb niet het gevoel dat ik die nu heb opgegeven. Net zoals ik niet het gevoel heb dat ik geen journalist meer ben. Als ik nu ondernemers interview, ben ik tenslotte ook journalistiek bezig, gebruik ik dezelfde knowhow. Ik heb ook met veel plezier naar *Nieuwsjagers* gekeken, de docusoap op Vier over de redactie van *Het Nieuwsblad*. Herkenbaar, uiteraard. De stress en de extreem lange werkdagen, die mis ik niet, maar het deed goed om het allemaal opnieuw te beleven. Ik was vergeten hoe plezier het ook kan zijn: met een hele ploeg samen grote dingen doen. Dat blijven mooie herinneringen.’

Opgetekend door Piet De Loof

ONDER EMBARGO

Begin april is journalistiek monument **Jef Coeck** overleden, 75 jaar oud. Op zijn doodskaartje prijkt een citaat van Albert Camus: *Il faut s'imaginer un Sisyphe heureux*. Jef begon zijn journalistieke loopbaan bij de (toen nog) BRT-radionieuwsdienst, en schakelde nadien over naar freelancen. Dat leverde bijdragen op in onder meer *De Morgen*, *De Tijd*, *Humo*, *Knack* en *Vrij Nederland*.

In *De Journalist* verklaarde Jef begin 2000 zijn liefde voor **freelancejournalistiek**.

'Weinigen zullen waardig oud worden met freelancen', schreef hij, 'ook al bestaan er natuurlijk wel hulpstukken, zoals een erfenis, een werkende vrouw of een geslaagde beurspeculatie. Maar de vrijheid van het freelancen weegt daar tegen op: weg met het uitzichtloos gezeur van collega's, weg met het irrelevante vergaderwezen, weg met de afgunst en de achterklap.'

'Dan liever de eenzaamheid van het eigen kamertje, eigen pceetje, eigen telefoontje', aldus nog Jef Coeck. 'En vergeet ook niet dat je je eigen secretaresse bent. Met haar kun je afspreken dat je niet bereikbaar bent als de zon schijnt.' Volgens Jef draaide de ware freelancejournalistiek toentertijd maar op een laag pitje. 'Maar blijkbaar komt er nu weer leven in de zaak. Hebben de kwaliteitskranten eindelijk door dat de freelancer een toegevoegde waarde bezit, waar geen internet tegenop kan?'

Ilse De Witte (coördinator bij *Moneytalk*) en **Ellen Vermoren** (journalist bij *ZNieuws*) hebben de podcast *De Economiekes* gelanceerd. Langs die weg willen ze wekelijks een (vrouwelijke) blik werpen op een financieel-economische onderwerp. De podcast is onder meer te beluisteren via de website van *Trends*.

Het moet niet altijd zo serieus zijn. **Dennis van den Buijs**, presentator van *De Ochtend* op Radio 1, zette onlangs *Wijn* op de eerste en voorlopig enige Nederlandstalige podcast over wijn. Ga naar www.wijncast.com. Dennis beklemtoont dat het om een uit de hand gelopen hobby gaat, geboren uit een passie voor wijn en radiomaken. Gast in de eerste aflevering was **Karel De Gucht**, uitbater van een wijndomein in Toscane.

Toen in Fukushima een kernramp uitbrak, vertrok **Pieter Huyberechts** van *Het Nieuwsblad* halsoverkop naar Japan om met mensen te praten die erbij waren. Dat was 'een beetje geschift', getuigt hij nu in zijn eigen krant. 'Zeker toen in het onderzoekscentrum in Mol bleek dat ik toch een beetje radioactiviteit had opgelopen. Maar ik heb nu eenmaal die ambitie om vooraan in de krant te staan.'

Pieter is een van de journalisten die regelmatig opdraven in het reality-tv-programma *Nieuwsjagers* op zender Vier. Zoals bekend focust dat op het reilen en zeilen op de redactie

van *Het Nieuwsblad*. Dan is het natuurlijk altijd uitkijken naar de tv-recensies die andere bladen aan het programma besteden.

Van zusterkrant *De Standaard* kreeg *Nieuwsjagers* een quoterings van drie sterren (op vijf). 'Je zou het nooit zeggen als je twaalf uur op een redactie hangt, maar als alle actie wordt verknipt en er plakt ook nog een muzikje onder, dan oogt dit werk nog spannend en flitsend ook', aldus **Filip Van Ongevalle** in *DS*.

Een al bij al gelijklopende analyse levert **Jan Debacqere** in *De Morgen*. '*Nieuwsjagers* toont vaak mooi de afwegingen die een redactie moet maken: wat komt er op de voorpagina? Hoe groot breng je nieuws? Gaan we soms te ver mee met een getuigenis? Alleen denk je op andere momenten naar een goedgemaakte publieportage te kijken, terwijl de job van journalist vaak stukken saaier is dan wat je hier te zien krijgt. Het soms lange wachten en uren sukkelen op een tekst zijn nu eenmaal minder telegeniek.'

Het **Burgerkabinet over media**, dat Vlaams Mediaminister **Sven Gatz** (Open VLD) heeft georganiseerd, leverde een veertigtal relevante voorstellen op. Zoals: graag meer aandacht voor positief nieuws. En ook: geef mensen met een beperking meer inspraak bij het maken van het nieuws. De minister bekijkt nu welke voorstellen hij meeneemt in zijn komende beleidsbrief.

Intussen wijst de IFJ (Internationale Federatie van Journalisten) op een nuttig en tegelijk voor de hand liggend instrument om *fake news* aan te pakken: de wetgeving op auteursrechten. Die omvatten ook **morele rechten**, zoals het recht op naamtekening en het recht op verzet tegen ongepaste wijzigingen van geleverd werk. Meer respect voor deze morele auteursrechten levert belangrijke waarborgen op voor **betrouwbaar nieuws**, aldus de IFJ. Vooral online media, met hun *cut and paste* logica, hebben hier nog werk voor de boeg.

De **Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling** (FRDO) heeft zijn jaarlijkse persprijs uitgereikt aan het vakblad *ecoTips*, voor een reeks waarin Belgische bedrijven werden gepolst naar hun omgaan met *sustainable development goals* (SDG). **Hilde De Wachter**, hoofdredacteur van *ecoTips* is vereerd en hoopt met de interviews ook andere bedrijven op het SDG-spoor te krijgen.

En de **Citi-persprijs** voor beste financieel-economische journalistiek gaat deze keer naar *De Tijd*-journalisten **Pieter Haeck** en **Lars Bové** voor een artikel over de banden tussen het autoritaire regime in Azerbeidzjan en Belgische bedrijven.

Onze pluim voor eerlijke journalistiek gaat deze maand naar **Jan Segers** van *Het Laatste Nieuws*. In een interview met Gents burgemeester Daniël Termont (sp.a) stelde Jan hem de vraag of ook hij, net zoals Bart De Wever in Antwerpen, als burgemeester niet te *close* is met projectontwikkelaars.

Het antwoord van **Daniël Termont**: 'Dat is politiek. En bovendien – ge moogt kiezen of ge dat schrijft – is het in Gent niet de N-VA die het bestuur aanvalt. Het is uw krant die dat doet. Zonder *Het Laatste Nieuws* vraag ik me af hoe de N-VA oppositie zou voeren tegen ons.' *HLN* publiceerde de quote wel degelijk.

Karl Apers, journalist bij ATV en presentator van onder meer het programma *Wakker op zondag*, stapt in de politiek. Bij de komende gemeenteraadsverkiezingen in Antwerpen staat hij op de lijst van sp.a.

Krijgt het Antwerpse Kievitplein, aan het Centraal Station, de nieuwe naam 'Mediaplein' nu **De Persgroep** daar een hoofdkwartier bouwt? Dat keurden het stadsbestuur en de gemeenteraad goed, maar Buurtcomité De Ploeg en de vzw Kievitsnest wringen tegen. 'Of moet het De Coninckplein dan ook maar het Bibliotheekplein worden, het Astridplein het Stationsplein, en de Groenplaats de Caféterrassenplaats?', vragen buurtbewoners zich af in een open brief.

En nog in Antwerpen onderzoekt het gerecht of **OCMW-raadslid Johan Peeters** (sp.a) al dan niet informatie naar de pers heeft gelekt na de gasexplosie in de Antwerpse studentenbuurt die aan twee mensen het leven kostte. Het gaat om een vertrouwelijk rapport waarin de dienst Woontoezicht eerder al meldde dat het huis in zeer slechte staat verkeerde.

De informatie bracht het stadsbestuur in een lastig parket. OCMW-voorzitter **Fons Duchateau** (N-VA) diende klacht in tegen OCMW-raadslid Peeters bij het parket. Digipolis, de IT-dienst van Antwerpen, had immers uitgevlooid dat die het gelekte rapport kort na de explosie had ingezien. Johan Peeters ontkent dat hij met de informatie naar de pers is gestapt.

Het **World Press Cycling Championship** is dit jaar aan zijn 19de editie toe, en die vindt van 23 tot 26 augustus plaats in ons eigenste Roeselare. "Hoofdstad der wereldkampioenen", laat de organisator fier weten. Er worden journalisten uit ruim twintig landen verwacht. Alle info op www.wpcc2018.be.

Hiernaast staat een eerbetoon aan Fernand Papon. Maar de oudste-tout-court nog levende beroepsjournalist is Fernand daarom nog niet; dat is **Lodewijk (pseudoniem Ludo) Bekkers**. Ludo telt intussen 94 gezegende jaren, en is als gepensioneerde nog altijd actief als journalist. Zo levert hij nog af en toe bijdragen over kunst en fotografie aan *Knack*.

Delphine Vandenaabeele werkt niet langer voor de uitgeverij Professional Media Group, maar is voortaan te vinden op de redactie van VTM-Nieuws.

Voor **Flair-lezeressen** was het vreemd opkijken, toen ze begin mei een eigenaardige cover van hun blad in hun tijdslijn op Facebook zagen verschijnen. Op die cover enkele vreemde titels zoals 'Mijn man wenst een tweede vrouw' en 'Vrouwenbesnijdenis is hipper dan ooit'.

Bleek dat de cover een advertentie was, afkomstig van accounts die aan de anti-islambeweging Pegida Vlaanderen zijn gelinkt. **Frederik De Swaef**, hoofdredacteur van *Flair*: 'We distantiëren ons volledig van dit wansmakelijke pamflet.' Volgens hem is er een verband met het feit dat *Flair* in 2015 voor het eerst een moslima met hoofddoek op de cover zette.

Pegida Vlaanderen reageerde in *De Morgen*: 'Blijkbaar worden wij met alle zonden Israëls beladen door progressieve media, zelfs door een onbenullige vrouwenblad als *Flair*.'

Fernand Papon is 90

Fernand Papon is 90! Voor collega's die niet schuw zijn van enig historisch inzicht: Fernand Papon was medestichter van de AVBB, de koepel boven de huidige VVJ. Na samensmelting met de BBP-Beroepsbond in 1978 werd Papon de eerste voorzitter van de afdeling Antwerpen-Limburg van de AVBB. Samen met Leo Laureyssens leidde hij het redactiesecretariaat van *Het Laatste Nieuws* in de Koekenstad. Hij was geducht en gerespecteerd – zeker wanneer hij tegen staat, overheid, fiscus of cultuurpauzen zijn gevleugelde afkeuring 'bij de wilde bosspinnen af' uitriep. Want Papon, nu de oudste nog levende AVBB-stichter, met erkenningsnummer N0004, was ouwerwets democratisch. Hij nam altijd de verdediging op van de weerloze burger en van de op te voeden volksmens. Liberaal in de oorspronkelijke betekenis van het woord.

Dat is hij nog, nu hij is verkast naar Knokke. Daar vermeit hij zich met klassieke films en dikbuikige romans – zij het bedrukt sinds het overlijden van zijn geliefde Simone Schellens.

Papon was de man van het zachte nieuws. Zijn voorliefde voor opera en film was legendarisch. Maar altijd is hij zich blijven inzetten voor de bescherming van het beroepsstatuut (vastgelegd in de wet van 1963). Hij heeft een hekel aan infotainment, nepnieuws, niet gecheckte bronnen, publireportages en nieuwsverkleuring. Ook vandaag nog. Met lede ogen zag hij *De Nieuwe Gazet* onderuitgaan. Met gegrom bekijkt hij de ontwaarding van de openbare omroep en de uitverkoop binnen de commerciële media. Hoofdschuddend betreurt hij de teloorgang van de ernstige journalistiek op internet. Email, facebook, google, ze zijn hem een gruwel.

De Huysmans van de journalistiek blijft pleiten voor degelijkheid, waarheid, controleerbaarheid. En dat is iets waarvoor je je tijd moet kunnen nemen. (*Lukas De Vos*)

Meer info: Lukas De Vos (red.), *Fernand Papon: Filmkenner, Operaminnaar. Een Blauwdruk*. Antwerpen, De Vrienden van de Zwarte Panter/VVF, 2008, 64 p.

© Foto Freddy Michiels

Uitnodiging

Festival
voor de

Jonge
Journalist

Muntpunt
Brussel

donderdag
20/09/18

Save
the date

Mediacademie zet jong journalistiek Vlaanderen in de verf via het Festival voor de Jonge Journalist.

We heten alle studenten journalistiek van harte welkom!

Line-up

- > **Workshops** Freelancing en Solliciteren bij mediabedrijven
- > **Socializen** met bekende gezichten en jonge starters uit de media en met minister van Media Sven Gatz
- > **Informatie en sollicitatiemogelijkheden** bij grote mediabedrijven met onder andere De Persgroep, Mediahuis, Roularta, VRT, Mediaaan en Media21

Tijdens het Festival reiken we ook de **Prijs voor het Beste Journalistieke werk** uit aan een beloftevolle laatstejaarsstudent in vier categorieën.

Voor meer informatie en updates over het Festival van de Jonge Journalist, surf naar www.mediacademie.be

Het Festival is een organisatie van alle opleidingen journalistiek, Vlaamse Nieuwsmedia, The Ppress, UPP, Medianetwerk Plus en Media21 in samenwerking met Mediarte, VVJ en Raad voor de Journalistiek. De eerste editie van het Festival gaat door op donderdag 20 september 2018 vanaf 14u30 in Muntpunt Brussel, Muntplein 6, 1000 Brussel.

